

WESTERN ROMAN
LASO
cijena 800 d broj 769

YU ISSN 0353-2399

9 770353 239006

John
Gray

DAH SMRTI

John Gray

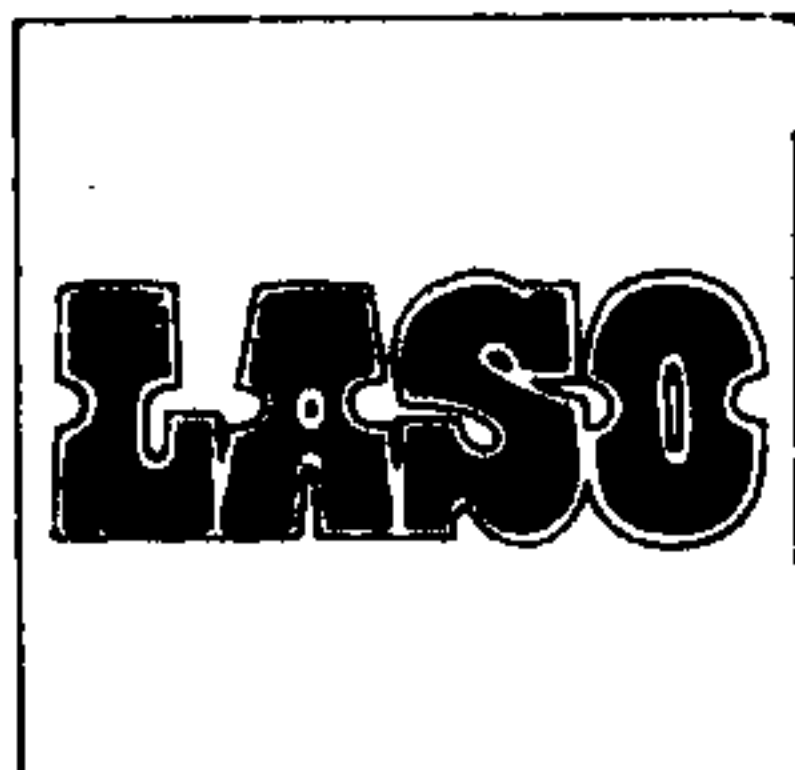
DAH SMRTI

**VJESNIKOVA
PRESS
AGENCIJA**

Glavni i odgovorni urednik: Milivoj Pašiček
Izdavač: NISPRO VJESNIK (predsjednik Poslovnog odbora Vjekoslav Koprivnjak)
– OOUR Informativno-revijalna izdanja
(direktor Božidar Radman)
Predsjedavajući Savjeta: dr Ivan Krtalić
Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4
Telefoni: 041/526-099, 515-555, 519-555 i 333-333
Telex: 21 121 YU VSK
Kolegij redakcije: Berislav Grabušnik (graf. ur.), Marija Jurela (urednik), Pavle Lugarić (zamjenik gl. i odg. urednika), Milivoj Pašiček, Biserka Pupavac (pomoćnik gl. i odg. urednika) Tisak: NISPRO »Vjesnik«, OOUR Novinska rotacija i OOUR TM

Urednik: Ana Hrastović
Grafički urednik: Ivica Bartolić

John Gray: Dah smrti
Naslov originala: Wenn der Coyote jagt
Copyright: VPA
Recenzija: Zorislav Ugljen
Prijevod: Stanko Juriša

Laso broj 769 izlazi 8. 7. 1988.
u nakladi od 61.000 primjeraka

I

Znao je da će ga napasti, ali nije mogao znati, kada. Sjedili su za klimavim stolovima krčme i pretvarali se da ga ne opažaju. No on je bio dovoljno oprezan da mu ne promaknu njihovi pogledi i prikriveni znakovi. Vidio je sve. Zato je još bio živ. Da je jednom nešto predvidio, bio bi ubijen. To se moglo dogoditi svakoga dana, ali dok ga služi instinkt, osjećao se sigurnim.

— Imao je kod sebe mnogo novca — govorio je Coogan čovjeku koji je sjedio s druge strane stola.

Pritom se onako opušteno naslonio, tako da je mogao ispružiti noge. Kao slučajno desna strana njegova crnog kaputa otkrila se natrag i otkrila slo-novačom obložen držak revolv-
vera. Ruke su mu mirovale na stolu, no oružje se moglo-lako potegnuti.

— Gomila dolara — ponovio je. — Vjerjatno pokušava kupiti oružje. Djeluje kao neupadan čovjek. Morao je biti u Saquarri.

Tko ima takve planove, nema velik izbor.

— Mogu se raspitati — odgovorio je drugi čovjek s licem grabljivice. — Ali nada je slaba.

Ljudi za drugim stolovima živahnuli su. Sada, sada će se dogoditi, mislio je Coogan.

Desnu je ruku povukao bliže rubu stola. Krajičkom oka promatrao je društvo koje se okupilo u krčmi. Riječ razbojnici spadala bi u tepanje. Bili su odrpani i zanemareni. Na čizmama je još bila prašina s dugoga puta u Saquarru, u koji je trebalo da nađu skrovište; zaklon pred osvetnicima, pred zakonom, pred ostatkom svijeta.

Krčma u glavnoj ulici Saquarre bila je rupa pogodna za zmijsko gnijezdo. Coogan je toga bio svjestan na prvom koraku. Često je boravio u takvim naseljima, idealnim brlozima za sve koji su morali računati s brzim bijegom preko granice.

— Slušaj — rekao je Coogan subesjedniku — ako je takav

kakvoga tražim bio ovdje, ne moraš se najprije raspitivati o njemu. Odgovor znaš i sam.

Čovjek je bio nizak, mršav, uskih ramena, neobrijan. Na glavi je imao izbušen sombrero. Iznošena pamučna košulja visjela je niz tijelo. Ispupčenje je pokazivalo gdje je revolver.

Zbog velikih izbočenih zubi zvali su ga Rabbit. Moguće je, doduše, da su mu nadimak Ze-ko pribavile također uši. Njegovo pravo ime, Coogan nije znao. U rupi kakva je bila Saquarra imena ionako nisu ništa značila.

Rabbit je grickao donju usnicu, promatrajući visokoga plećatoga Coogana. Na licu, čovjeka u crnom ogrtaču, nije se moglo vidjeti ništa, osim brazgotina zbog kojih je djelovao kao da je od kamena, kao da je maska koja ne pokazuje osjećaje. Oni su se vidjeli samo u svijetlosivim, živahnim očima.

Rabbit je bio svjestan toga da takvom čovjeku na može pričati priče.

— Čekam odgovor — reče Coogan.

U njemu je rasla napetost, no vanjština je nije odavala.

— Može biti da sam ipak nešto čuo — reče Rabbit.

Govorio je vrlo polako. Cooganu nije promaklo da je pritom pogledavao prema drugim gostima u krčmi.

Prostorija bijaše mala. Strop nizak. Zrak je bio zasićen mirisom jeftinih splaćina i duhana.

Stolovi su bili jednako mrljavi kao i daščani pod ili stolice. Ogledalo iza šanka bilo je raspucano i nalikovalo je na paukovu mrežu.

King Coogan sjedio je leđima okrenut prema zidu i mogao je vidjeti čitavu krčmu.

— Ali možda sam čuo obične brbljarije — javio se Rabbit, oblizujući nemirno zečje zube. — Ovdašnji ljudi ne pretrgavaju se od posla i svašta trabunja-ju. Vazdan sjede u krčmama, zabavljeni brundanjem i prebrojavanjem vlastite dugmadi. U takvoj dokolici izmišljaju se bezvezne priče, koještarije za razbijanje dosade. — Dobro — reče Coogan — ispričaj mi priču o čovjeku s mnogo novaca, koji je htio kupiti tovar oružja.

— Čovjek kojemu bi mu pristajao vaš opis bio je ovdje prije tjedan dana — započne nesigurno Rabbit.

Jezik kao da ga nije dobro služio. Neprestano je nemirno kvrčio prste i posezao za vrč s tekilom, jedinim donekle podnošljivim pićem pod tim krovom.

— Sa sobom je vukao smeđu kožnatu torbu — nastavio je Rabbit. — Ili je možda bila crna? Ne znam. Bila je nalik na onu doktorsku, izlizana i trbušasta i... — Rabbit nije znao kako da detaljnije opiše taj predmet. — Dakle, taj se čovjek raspitivao za oružje. Zanimale su ga puške šarporke, vojnički karabini, razumijete?

– Dovraga, znam što je karabin – promrsi Coogan, gotovo ne otvarajući usta. – Bit će da sam koji komad nekad vidio.

Rabbit je žmirkao. Po Cooganovu licu nije se moglo zaključiti, da li se šali. To je Rabbita mučilo od samoga početka. Ništa od čitanja misli!

– Htio je kupiti deset ili dvanaest komada – reče Rabbit. – Mislim da je otišao k starom Haversanku, puškaru koji ovdašnjim ljudima popravljaju oružje. Haversank ga je vjerojatno poslao dalje. U svakom slučaju, o njemu se više nije govorilo.

Rabbit kao da je s olakšanjem predahnuo. Ponovo se počeo smješkat, no Cooganov pogled brzo ga je sledio.

– Deset ili dvanaest pušaka – ponovi Coogan. – Šarporke. Iz starih vojnih arsenala, je li?

– Točno. Tako je.

– Budi promišljen – reče Coogan. – Ovdje te zovu Zeko, zar ne? Zbog lijepih izbočenih zubi, je li tako?

– Jeste – kimne Rabbit.

– Ali danas ćeš morati naći drugi nadimak – reče Coogan.

Rabbit zatvori usta i začuđeno razrogači oči.

– Zašto? – pitao je.

– Zato što ću ti sada izbiti te duge zečje zube – odgovori Coogan. – Tu operaciju nećeš zaboraviti do kraja života. Ne znam kako će te iznova krstiti. Što ti misliš?

– Ništa ne razumijem – promucio je Rabbit.

– Taj čovjek nije bio ovdje prije tjedan dana – reče Coogan – nego prije tri. Nije, kao što kažeš, vukao sa sobom doktorsku torbu. Niti je tražio karabine šarporke iz vojnih skladišta nego nove novcate karabine »winchester«, model 66 ili 73, kalibar 44. Nije istina da je htio kupiti deset ili dvanaest komada nego najmanje trideset, ako ne pedeset. K tome dvjesto metaka za svaku pušku.

– Ah – reče Rabbit i ušuti razjapljenih usta.

– Pođimo od početka – reče Coogan. – Ja nisam iz Saquare, pa da mi pričaš priče. Jasno ti je što hoću i sada ćeš mi bez okolišanja i petljanja reći, kada je taj čovjek bio ovdje, kod koga je bio i je li dobio puške. Ako ih nije dobio, reći ćeš mi, kamo je upućen. Čekam odgovor!

– Nemojte tako – reče Rabbit sasvim pribrano. – Ako već sve znate, onda...

– Ne znam sve – reče Coogan. – Ali...

Tad su ga napali.

Rabbit je mahnulo rukom kao da se brani. Na taj znak skočili su ljudi što su sjedili za tri stola.

Coogan munjevito podigne ispružene noge i odgurne stol prema Rabbitu. Vrčevi su ga udarili u prsa. Zatim se prevrnuo na leđa zajedno sa stolicom.

Ispod prevrnutoga stola čulo se krkljanje.

Kad se Rabbit iskoprcao i pridigao, imao je još samo jedan

zečji zub. Mjesto gdje je bio drugi pomalo je krvarilo.

Coogan je htio izvući revolver, ali napadači su priskočili tako brzo da je od toga odustao. S oružjem bi bio odviše spor.

Umjesto da se maši revolvera, Coogan posegne za opasač i izvuče višestruki korbač. Na vrhu svakoga kraka bila je ušivena metalna kuglica.

Najbliži napadač zauriao je poput zvijeri. Njegovo lice ne bi prepoznala niti rođena majka. Pokrivši ga dlanovima, čovjek je odteturao ustranu.

Coogan se uspravio uza zid i mlatio je desnicom.

Napadala su ga petorica, ne računajući onoga koji je ležao na podu.

Sijevnuli su noževi.

Jednoga je korbač opleo preko usana. Drugi je izbečenih očiju pao preko prevrnutoga stola.

Jedini koji je prestao zamahnuo je da baci nož.

Coogan je pucao ne izvlačeći revolver. Metak je pogodio napadača u podlakticu. Čovjek se zanio i pao je.

S revolverom u ruci Coogan je prekoračivao ljude na podu i povlačio se prema vratima.

Iza šanka uspravio se zbunjeni krčmar. Coogan posegne lijevom rukom u džep prsluka, izvuče dvije dolarske novčanice i baci ih krčmaru. Trenutak kasnije bio je na trijemu.

Pored vrata odmah se ledima priljubio uz hrapav drveni zid. Iz krčme su se čuli povici.

Coogan je promatrao glavnu ulicu. Bila je prašnjava i turobna kao i cijela Saquarra. Uokviravala su je zdanja od isušenoga drveta. Neki su krovovi bili ravni, neki pokriveni slamom ili daščicama. Neoprani, slijepi prozori. Još nije bilo podne, no nigdje niti žive duše. Pucanj u krčmi sve je odagnao u dvorišta i među kućne zidove.

Coogan povuče šešir širokoga oboda niže na čelo. Odložio je revolver i krenuo je niz ulicu držeći se sjena trijemova.

Tražio je Rabbita. On je za vrijeme borbe šmugnuo iz krčme.

Cooganove pete lupale su o podnice trijemova i zato je koraknuo na ulicu. Korak se u prašini nije čuo.

U Saquarri bijaše tiho kao na groblju.

* * *

— Imam ga! — rekao je Cooganov crni pratilac, još viši od njega, pravi gorostas uglate glave i široke brade. — Poslije pucnja otprhnuo je iz krčme kao ptica i odjurio ulicom poput lasice.

— Gdje se sakrio?

Crnac se osmijehnuo.

— Trčao je prema izlazu iz grada. Tamo je najamna staja. Tu ćemo ga naći.

— Ako nije već odjezdio.

— Niti govora! — reče crnac.

— On ostaje tamo gdje se osjeća sigurnim. Lasica u svom gnijezdu!

Coogan je šutio. Ako Toro nešto kaže, to je uvijek točno. Toro nikad nije govorio o onome u što nije bio siguran. Uvijek je bio pouzdan.

— Već nas traže — reče Toro.

Coogan nije pitao, na koga misli. Znao je da budale s kojima se susreo u krčmi imaju u Saquarri mnogo prijatelja.

— Sve kao da govori o tome da smo na pravom tragu.

— Drugi također — uzvрати Toro.

Stigli su do najamne staje. Bilo je to zadnje od ruševnih zidova poluraspadnute sušne cigle, s krovom nalik na staro rešeto. U oboru ograđenom jednakim materijalom bila su četiri konja i tri mazge. Ispred dašćare u dvorištu stajala su farmerska kola s podignutim rudom. Pored njih bila je kareta, meksička kolica s kotačima odrezanim od debla.

Coogan i Toro prišli su zidu i šuljali su se prema stajskim vratima. Vrata su bila samo privorena. Iznutra se čuo nečiji glas. Coogan je znao da je Rabbitov.

— Čuo sam za toga čovjeka — govorio je Rabbit. — Zovu ga Kojot. Ako ga ne skinemo s vrata, imat ćemo grdni neprilika.

— Već ih imaš! — reče Coogan i odgurne vratno krilo.

Rabbit je sjedio na nekom sanduku. Ispred njega je stajao plećat Meksikanac, poduprt na vile.

Coogan je stajao na sunčanom svjetlu kao ukipljen.

— Rekao sam ti da ga oni neće zadržati! — reče Rabbit i skoči kao da ga je ujela zmija.

Istoga trenutka potrčao je između pregradaka prema stražnjim vratima.

Konjušar se okrenuo i podigao je vile. Četiri duga šiljka bila su uprta u Coogana. Uz divlji povik Meksikanac je krenuo u napad. Bio je brz i Coogan se morao baciti na leđa. Vile su ga promašile.

Istoga trenutka Coogan je trgnuo noge uvis tako da je konjušar naletio na pete čizama. Coogan je spustio noge i konjušar je poletio zrakom. Ispustio je vile i zaveslao rukama. Preletio je preko Coogana i tresnuo glavom u potpornu gredu. Na tlu je frktao i nešto mrmljao, no nije ustajao.

Coogan je već bio na nogama. Rabbit je trgnuo sporedna vrata, ali umjesto da izađe koraknuo je natrag. Pred njim se ustobočio Toro, oblizujući besprijekorno bijele zube.

Rabbit odluči da protrči pored njega. Međutim, Torova pesnica pogodila ga je kao da se sudario s lokomotivom. Udarac ga je odbacio daleko u staju. Prije negoli je pao na leđa uhvatio ga je Coogan i bacio ga postrance u sijeno pored konjskoga pregradaka.

Kad je Rabbit pokazao namjeru da ustane, Coogan mu je lijevom čizmom stao na trbuh.

— Sad ćemo razgovarati drukčije negoli u krčmi — re-

kao je. — Nećemo više gubiti vrijeme pričajući bajke.

Toro je prišao konjušaru koji se još omamljeno prevrtao na tlu i uzalud pokušavao da se osovi na noge. Zgrčeno lice odavalo je bolove.

Toro se sagnuo, uhvatio ga je za prnjavu košulju i odvukao u obližnji prazan pregradak. Tu mu je remenom vezao ruke a kraj je zauzlaio oko željeznoga koluta na potpornju. S vilama u ruci vratio se zatim k Cooganu i Rabbitu.

Toro je stao iskosa iza Coogana. Vile su tobože slučajno bile okrenute prema Rabbitu koji je ležao raskriljen u sijenu, zgrčena lica i izbuljenih očiju.

— Kako se Conelly prezivao u Saquarri? — pitao je Coogan.

Njegova lijeva čizma još je bila na Rabbitovu trbuhu.

— Caleb Smith — odgovorio je Rabbit poput prestrašenog štakora. Ali u to nitko nije vjerovao. Ali nitko oko toga nije ni čačkao. Čovjek je rekao da plaća robu i to je bila istina.

— Znači da je novac imao kod sebe?

— Pokazao nam je torbu i rekao je da to nije sve. Ako dobije puške, plaća odmah gotovinom.

— Hm, nije bio lakomislen! Koliko je pušaka tražio?

— Četrdeset.

— Je li rekao, što će s njima?

— To ovdje nikoga ne zanima.

— Je li spomenuo, gdje je ostatak novca?

— Tako glup nije bio. Osim toga, bio je preplašen tako da smo mislili da je napunio gaće. Ali valja reći da je znao što hoće.

— Je li dogovoreno mjesto sastanka?

— Ne, nije. Otpravili smo ga neobavljena posla.

Toro malko podigne vile.

— Rabbite — rekao je Coogan — nismo li rekli da je s bajkama gotovo i da ćemo biti poštteni jedan prema drugom?

— Dovraga — viknuo je Rabbit — pošten sam! Ili možda mislite da u Saquarri postoji skladište iz kojega bi se moglo izdati četrdeset vinčesterki? Ne vidite gdje živimo? Što imamo? Arsenal američke konjice? Tko hoće kupiti puške, traži posrednika. Tek tako može doći do ljudi koji rade s takvom robom i koji mogu odlučiti, hoće li je prodati i pod kakvim uvjetima.

— Kamo ste ga poslali?

Rabbit se htio okrenuti. Toro je smjesta koraknuo prema njemu.

— Jednom si pokušao da me namagarčiš — rekao je Coogan.

— Prema tome, nema razloga da budem osobito obazriv. Bolje je za tebe da ne izazivaš neprilike. Inače bi se moglo dogoditi da ovo mjesto izgubi jednoga stanovnika.

— Nebesa — jadikovao je Rabbit — ako previše otvorim usta, raščerečit će me!

Kad ga je Toro dodirnuo vilama, Rabbitu su zamalo ispale oči. Jezikom je neprestano obli-

zivao rupu što je ostala na mjestu njegova dugoga zuba. Onaj preostali pružao je smiješnu sliku.

— Pred tobom je izbor, Rabbit — rekao je Coogan. — Možeš odlučiti, tko će te skončati. Od nas tvoji prijatelji sigurno neće saznati što si rekao. Ali ne budeš li rekao ništa, Toro će za jednu minutu upotrijebiti vile.

— Fresnal! — promrsi Rabbit kad ga je Toro dirnuo vilama.

— Poslali smo ga u Fresnal.

— Kome?

— Ne znam ime.

— Koje ćemo ime ispisati na tvom grobu? — reče Coogan.

Toro prisloni vile na Rabbitov vrat.

— Fleet — ciknuo je Rabbit.

— Proklete svinje! Mark Fleet.

— Budi uljudniji, Rabbite! — obrecnuo se Coogan. — Upravo sam odlučio da ti poklonim život.

Toro je odmaknuo vile.

Coogan je pitao:

— Jeste li zaista namjeravali Conellyu dati oružje?

Rabbit je šutio.

— Je li netko otišao za njim?

— pitao je Coogan odrešito.

— Nije — odgovori Rabbit. — On... ovaj, nismo htjeli da posumnja....

— Prema tome, trebalo je da ga Fleet sredi, ha? Gdje je trebalo da se obavi primopredaja oružja?

— Sve je to Fleetova stvar.

— Kada se sastaju?

— Možda sutra.

— Mislim da ćete se prevariti — reče Coogan. — Conelly je smrdljivac ali je pravi štakor. On zna kako se preživljava i nije tako mekan kao što vjerujete. Je li vam poznato, odakle mu novac kojim hoće kupiti puške?

— Nije.

— Pokupio ga je od farmera oko Sante Rose — rekao je Coogan. — Tamo je imao banku. — Coogan skine čizmu s Rabbita i doda: — On je veći lopov od tebe i općenito je većega formata.

Coogan se okrenuo i pošao prema stražnjim vratima. Toro je išao za njim natrag, ne gubeći Rabbita iz vida.

Na glavnim vratima odjednom su se pojavila dva muškarca. Za njima su navrli drugi. Na prvoj dvojici vidjeli su se tragovi Cooganova korbača.

— Zadržite ih! — viknuo je Rabbit. — Sve znaju!

Došljaci su se dali u trk. Toro je bacio vile i pogodio jednoga u stegno. Čovjek je zaurao i pao. Toro je dohvatio mlat za žito, zavitlao ga i prvim je udarcem oborio trojicu. Ostali su ustuknuli. Revolveri su se našli u rukama. Kod stražnjih vrata planuo je hitac. Zapuca je Coogan. Trenutak kasnije on i Toro bili su napolju.

Potrčali su duž kućica od drva. S glavne ulice dopirala je vika. Bio je to znak da se Rabbitovi prijatelji okupljaju.

— Konji su iza kovačnice — rekao je Toro.

Toro je u takvim prilikama imao sedmo čulo, razvijenije negoli sam Coogan. Njegovi su potezi uvijek bili dobri.

— Trebalo je da vile ostavim u vratu onoga štakora — rekao je.

— Jednom će to učiniti netko drugi — rekao je Coogan. — Zašto da prljaš ruke.

U kovačnici se nije radilo. Iza maloga prozora Coogan je opazio blijedo lice koje je ubrzo nestalo.

Uzjahali su.

— U Fresnal ćemo zakasniti — mrmljao je Toro.

— Po mome — reče Coogan — Conelly je već mrtav ili je na putu u Meksiko. Moguće je da Rabbitovi prijatelji već imaju torbe s novcem. U svakom slučaju, neki ćemo trag naći.

— Za Fleeta sam čuo — rekao je Toro. — Kažu da je granični krijumčar, premazan svim mastima. Trgovina s Indijancima, trgovina ljudima i oružjem. Nema tako prljavog posla kojega se on ne bi latio. Gad!

— Tješi se, nećemo s njime piti pobratimstvo.

Coogan se zagledao u sprženu zemlju. U daljini su se nazirali obrisi Sierre. Tamo je granica. Zrak je titrao.

Uskoro je za leđima jahača, Saquarra utonula u savanu.

— Što ćemo uraditi, ako su dolari nestali? — pitao je Toro.

— Potražit ćemo ih.

Coogan je ušutio. Konjska kopita tupo su udarala po tlu.

— Farmerima iz Sante Rose potreban je novac — reče Coogan poslije šutnje.

— Lov će dugo trajati — mislio je Toro.

— Zovu me Kojot, a kojoti rado love, — reče Coogan.

* * *

Prije negoli je izašao iz zaklona, Bart Conelly neko je vrijeme promatrao jahače. Na dogovoreno mjesto on je stigao u rano jutro i sklonio se u šumarak. Odatle je promatrao okolinu.

Trgovci su se pojavili s prvim sumrakom. Četiri jahača i kola koja su vukle četiri mazge.

Conelly se poslužio dalekozorom. Marka Fleeta nije mogao otkriti.

Conelly provjeri svoj revolver koji je nosio pod pazuhom i olabavi kolt na boku. Znao je da ga potcjenjuju i bio je svjestan toga u kolikoj mjeri to poboljšava njegov položaj. Ipak, srce je osjećao u grlu. Nikad nije bio hladnokrvan, ali nadao se da živci neće popustiti.

Conelly je bio srednje visine, punašan i plećat. Pomalo bljedolik. Bio je izvrstan jahač. Kao vlasnik banke u prerijskom području morao je mnogo vremena provoditi u sedlu da bi obišao klijente na razbacanim farmama. Bio je to bijedan život, jadan posao. Mali farmeri nikako da se popnu na zelenu granu i Conelly nije mogao dočekati prigodu kad bi banku mogao pretvoriti u zlatni rudnik.

Bilo je vrijeme da se nešto poduzme. Novac što ga je nosio sa sobom uložili su kod njega farmeri iz područja Sante Rose. Conelly je trebalo da za nju kupi sjeme. No umjesto da odjaše u Tucson, on je otišao na jug.

Plan je bio brižljivo razrađen, ali netko je nešto nanjušio i Conelly bijaše siguran da ima pratnju. Međutim, za nekoliko dana bit će u Meksiku.

Kola su se zaustavila na mjestu gdje su se uzdizala tri hrasta. Conelly polako pojaši prema tome mjestu. Mrak se zgušnjavao.

Na dvadesetak koraka udaljenosti Conelly zauzda konja.

— Gdje je Fleet? — pitao je.

— Nije s nama.

— Dogovor je bio drugačiji.

— O tome nemamo pojma — reče čovjek koji je vodio zapregu. Fleet sklopi posao i mi dobijemo upute. Ništa drugo nije naša briga. Fleet nikad ne prisustvuje isporuci.

Htio bih vidjeti, što je u kolima — reče Conelly.

— Što bi bilo, ako ne puške?

Conelly je promatrao petorku koja je okruživala kola. Nikad u životi nije vidio na okupu toliko lica grabljivica. U želucu je osjećao pritisak. Znao je da neće dugo izdržati napetost. Morao je djelovati odlučno.

— Skinut ćete jedan sanduk i otvoriti ga — rekao je. — Hajde, što čekate?

— Novac — rekao je vozač.

Bio je to pravi bizon upravo neobično širokoga vrata.

— Prije moram vidjeti što je u sanduku — reče Conelly.

Vozač kimne ostalima. Dvojica su prišla kolima i odgurnula pokrov. Skinuli su podulji sanduk i ponijeli ga prema Conellyu.

Kad je skinut poklopac, najprije su se ukazale cijevi. Jedan od dvojice podigao je pušku poznatu kao winchesterku iz 1873, repetirao je i pritisnuo obarač.

— Zadovoljni? — upitao je kratko.

— Stavite sanduk u kola.

Kad je poklopac zakovan i kad je sanduk utovaren, Conelly dohvati pune torbe što su visjele iza njega, ne odvrćajući pogled od Fleetovih ljudi. Instinkt ga je opominjao da bude oprezan. Zato je torbe vozaču pružio lijevom rukom.

Vozač je otvorio jednu torbu i zavirio u nju.

— Dobro — reče. — Kola su vaša.

— Penjite se na svoje konje i krenite — promrmlja Conelly.

Vozač je slegnuo ramenima i pošao prema svojim ljudima i konjima. Conelly je krenuo prema kolima.

U posljednjem trenutku opazio je krajičkom oka da su Fleetovi ljudi posegnuli za revolverima.

Spopao ga je strah. Nesposoban da razmišlja munjevito je trgnuo revolver ispod kaputa, i počeo pucati.

Fleetovi ljudi bili su iznenađeni. Nijedan nije stigao pritisnuti obarač.

Conelly je pucao kao sumanut. Sijevanje revolvera zasljepljivalo ga je. Prasak hitaca parao mu je uši. Konj ga je zamalo zbacio. Lijevom se rukom uhvatio za grivu i nije prestajao pucaati.

Prvi je metak pogodio vozača. Čovjek je raskrilio ruke, zateturao je natrag zaustavio se na hrastu, pokraj kojega je i pao.

Drugi je metak okrznuo jednog od Fleetovih ljudi, treći je nagnao žrtvu da se uhvati rukom ispod srca i da zaurla od bola.

S druge strane pala su dva hica. Conellyev konj se uznemirio i pojurio je između dvaju stabala. Pritom je zahvatio četvrtoga čovjeka i podigao ga s nogu.

Mrak se zgusnuo. Conellyu je bilo potrebno najmanje stotinu jardi da obuzda konja. Srce samo što mu nije iskočilo iz grudi. Ali istodobno doprlo mu je do svijesti, što se dogodilo. Osjećaj izgubljenosti zamijenio je trijumf.

Conelly okrene konja i počeo se vraćati na poprište sukoba.

Ispred njega začuo se konjski topot. Conelly je imao u ruci kolt. Ruka je podrhtavala, no u kolima su se nalazile torbe s novcima i to ga je gonilo naprijed.

Kod kola se izdaleka nazirala ljudska spodoba. Neznanac je očito bio zaokupljen time da

poravna zapregu i da se popne na vozačevo sjedalo.

— Gubi se! — viknuo je Conelly i odmah je zapucao.

Čovjek je odskočio i potrčao prema svome konju, kojega je privezao za stražnji dio kola.

Jednim skokom našao se u sedlu. Zapucao je prije negoli je privukao uzde.

Conelly je osjetio prolazak promašenog metka i pritisnuo je obarač.

Nije pogodio. Neznanac je polegao po konju, trgnuo ga je i odjurio.

Čim je Conelly stigao do kola, skočio je sa sedla, popeo se na vozačevo mjesto i sa zadovoljstvom je promatrao torbe. Bio je dovoljaan i jedan jedini pogled. Novac je još bio tu. Conellyevo srce kuvalo je brzo, dok je istodobno popuštala napetost.

Tada je Conellya spopao smijeh. Kakva sreća! U čitavoj gužvi ništa nije izgubio. Gipko je skočio na zemlju, privezao je konja uz bok kola i počeo je sređivati zapetljane uzde.

Zanoćilo je. Conelly je osluškivao. Ništa se nije čulo. Momci su odmaglili. Moglo se mirno sjesti na vozačko sjedalo i poginuti četveropreg.

Kola su bila natovarena oružjem. Torbe su bile pune novca. Fleet čovjek kojega su mu preporučili u Saquarri, nije uspio u namjeri da ga nadigra. Prevario se.

Conelly je, dakako znao da je Fleet već obaviješten o svemu što se dogodilo i računao je s

tim da će poduzeti sve što bude mogao.

Igra se nastavljala. Conellya nije mučila savjest. Zaokupljao ga je bijeg. Pritom je bio svjestan toga, kako je smrt bila blizu, kako joj je izmakao za dлаku. Od te pomisli trnule su mu kosti. Tako treptav žurio je prema jugu, prema granici.

S vremenom se Conelly smirio. Svaki veliki posao nosi sa sobom opasnost. To je znao od samog početka. S tim je računao od onog trenutka kad se odlučio da skrene s kolosijeka svakodnevice. Tako se oprostio sa svim zakonima koji bi ga mogli štititi. Tada, kad je odlučio da s tuđim novcima počne nov život, svakako lagodniji od dotadašnjega.

Sada je bio izjednačen s ostalim lopovima i razbojnicima koji su se muvali Saquarrom. Svaki je od njih bio upućen na sebe samoga, baš kao i on sa zapreгом u noći na neznanom putu. Na tom putu nije bilo milosti. Fleet je u Saquarri sa svojim ljudima dogovorio što se napoљу ima zbiti i prevario se. Izgubio je igru. Nitko od sudionika nije mogao računati na sućut. Nitko nad ničijim grobom ne bi prolio suzu.

Sve je to Conellyu bilo jasno, no tu i tamo ipak ga je nagriza la sumnja, da li se sve to isplati. Mučila ga je misao o tome kako je Meksiko još daleko. Tada ga je također počelo zaokupljati razmišljanje o tome, što ga čeka iza granice.

II

Jahači su izronili iz noći poput duhova. Mršavi, niski, u pokrpanim košuljama, s rupastim sombrerima na glavama.

U rukama su imali stare, rđave puške. Kad su stigli do prvih zdanja na haciendi, javili su se ostrim krikovima.

— Neka sve gori!

Iz koliba su izjurili preplašeni muškarci i počeli su pucati. Jahači su pognali konje prema njima i nekoliko je nesretnika začas bilo pregaženo.

Tanad je počela udarati po zemljanim zidovima. Komadići sušene cigle prštali su na sve strane. Osobit zvuk označavao je svaki pogodak u prozorsko staklo.

Žene su vriskale. Djeca su plakala.

Jahači su poskakali s konja i s velikim mačetama u rukama počeli su ulaziti u kućice.

Domaći su se borili, no u sukobu s prikazama iz noći nisu imali nikakvih izgleda da išta postignu.

Neki nizak čovjek imao je u rukama šerporku. Prvim hicem oborio je jednoga jahača. Drugi je razderao pritezni sedleni remen i iskosa se zabio u konjska prsa. Životinja je posrnula prednjim nogama. Jahač je zbačen glavačke i ostao je omamljen ležati na tlu. Životinja je pored njega krkljala.

Strijelac sa šarporkom stajao je pored bunara. Pribrano i brzo punio je oružje. Međutim,

napali su ga s leđa. Stigao je još jednom opaliti, ali oprezno.

Kad se okrenuo, vidio je samo vrhove mačeta. Puška mu je začas izbijena iz ruke.

Čovjek je zategnuo natrag. Najprije je posječen sa strane. Kad se naslonio na bunarski obzid, pogodio ga je udarac kojim je odbačen u dubinu.

Mukao zvuk označio je pad u vodu.

Zidove kućeraka lizali su plamenovi. Dva slamnata krova gorjela su poput krijesova.

Jahači su iz toga jada izvlačili krevetninu, živežne namirnice i sude. Nekolicina je jurila naokolo s gorućim komadima drveta i podmetala je vatru.

Jedva kilometar daleko od haciende pojavilo se svjetlo. Začuo se konjski topot.

Desperadosi su se popeli na konje, pucali su i mlatili mačetama oko sebe. Na izgaženu tlu posvuda su ležali ljudi.

Krikovi ranjenika gubili su se u topotu i galami što su je podizali noćni jahači.

Čopor je začas nestao na putu prema brdima. Iza njega je ostala pustoš i vatra koja je gutala sve što je moglo gorjeti.

Tada su se pojavili mršavi konjanici sa svijetlosivim šeširima i redenicima prekriženim preko prsa. Šutke su jahali kroz dim i uklanjali se prštavim iskrama koje su iskakale sa zgarista.

— Napali su nas razbojnici iz brda — vikala je neka žena. —

Zašto ništa ne poduzmete? Zašto ih ne progonite?

— Gasite požare! — zapovijedio je predvodnik. — Ako krenemo za njima, past ćemo u klopku.

Još nekoliko zapovijedi i nekoliko uputa i zapovjednik se povukao.

* * *

Antonio Fragero stajao je pored prozora i promatrao je zgarista. Kad je ušao Lonzo, kapetan njegove tjelesne straže, okrenuo se prema njemu.

— Nestali su prije negoli smo stigli — rekao je Lonzo. — Morali bismo imati više straža.

— I dvostruko više ljudi — dodao je Fragero.

— Najmanje toliko — dodao je Lonzo. — Ali također bolje oružje. Na primjer, repetirke.

— Moramo čekati — rekao je Fragero.

— Bojim se da nemamo vremena, gospodaru.

— Ova hacienda — rekao je Fragero — nije dovoljno velika za granični položaj. Drugi imaju više ljudi. Drugi imaju prijatelja kod guvernera i dobivaju pomoć. Meni nedostaju sredstva. No i to će se uskoro promijeniti.

— Mislite na Amerikanca što smo ga sreli prije dva mjeseca u Tucsonu, gospodaru?

Lonzo je namrštitio čelo. Prislonio je pušku na zid i skinuo je sombrero, otkrivši usko izbrazdano lice.

– Amerikanac bi već morao biti na putu k nama – reče Fragero zabrinutom Lonzu i ponudi ga cigaretom iz kutije od ebanovine što je ležala na stolu.

Lonzo je prišao kaminu u kojemu je još tinjala vatra i pripalio je grančicu. Fragero je povlačio jake dimove i dugo je zamišljeno promatrao žeravicu.

– Amerikanac mi je pisao da će u doglednom vremenu imati dovoljno dolara da postane suvlasnik haciende. Moja je cijena: tovar pušaka, municija i dovoljno novaca da se okupe ljudi s kojima će se moći nešto učiniti protiv razbojnika u brdima.

– Što dobiva on?

– Uvjeren je da će biti suvlasnik – reče Fragero. – Računa s tim da će dobiti kuću sa seljcima. Nada se lagodnu životu.

– I zaista vjeruje u te svoje planove?

– Taj je čovjek štakor, Lonzo. Što misliš, odakle mu dolari? U Santi Rosi ima banku i prazni džepove američkih rančara koji jedva da imaju što jesti.

– Žalite ih?

– Draga, Lonzo, vrug neka ih nosi! Taj otmjeni gospodin Conelly običan je prljav lopov, ništa manje i ništa više. Varalica koji tuđim novcem želi kupiti blagostanje. Po čemu je drukčiji od brdskih bandita? Bijela košulja i izglačane hlače! Gad! Ako se jednom oslobodimo bandita, da ostavim tu uš u kosi? Da mijenjam jednoga lopova za drugoga?

– Kakve su vaše namjere, gospodaru?

– Amerikanac će dovesti oružje – odgovori Fragero. – Oružje i dolare. Okupit će borce i ti ćeš ih povesti u brda. Počistit ćemo razbojničke brloge i pobrinuti se da u ovom kraju ponovo zavlada mir.

– A Conelly?

– On nam tada više neće biti potreban – odgovori Fragero, odmakne cigaretu i zagleda se u dim. – Oni prijeko popeli bi ga na vješala.

– Znači, vratili biste ga preko granice?

– Ah, čemu okolišati – reče Fragero smrknuta lica. – Rekao sam da bi ga oni prijeko objesili. Zašto da se ovdje ne obavi taj posao?

– Razumijem, gospodaru!

– Taj gospodin Conelly trenutno mi je potreban – nastavio je Fragero. – Međutim, ne volim takve ljude. Ne trpim ološ. – Fragero slegne ramenima i nastavi: – Nemam izbora. Preostaje mi da uzmem novac i da ne pitam za njegovo porijeklo. Ali pravedno je da Conelly ne uživa plodove svoga čina.

– Ne računajte s tim da bi se taj stranac mogao osigurati?

– Kako, Lonzo? Conelly je porušio iza sebe sve mostove. Štakor je uvjeren da on vodi igru. Ali ovdje će biti u našim rukama. Vratiti se ne može. Upućen je na nas.

– Ali još nije stigao. Dugačak je put pustinjom. Mogli bi ga

nanjušiti banditi. Njihovih doušnika ima posvuda.

— Molit ćemo da uspije — reče Fragero. — Uvjeran sam da će održati riječ. Niti on nema izbora. Taj će se gad provući kroz iglene uši. Sa sigurnošću računa tek ovdje, kod nas.

— Znam gdje bih mogao okupiti dobre borce — reče Lonzo.

— Pripremi sve što je potrebno — reče Fragero. — Ne smijemo gubiti vrijeme. Možda ne bi bilo zgorega da se pošalje nekoliko ljudi prema granici i da se ogledaju za Conellyem. Ako je u nevolji, neka mu pomognu. To će ojačati njegov osjećaj sigurnosti.

— Ujutro šaljem trojicu — reče Lonzo. — Jednoga ću čovjeka uputiti u Altar. Moj prijatelj tamo zna mnoge ljude koji dobro barataju oružjem, bivše vojnike i seljake. Ljudi nemaju posla i poznat im je svaki kutak u brdima.

— Žrtvovat ćemo za gospodina Conellya jednu svijeću — reče Fragero. — Hacienda je mala, ali za grob će se naći mjesto.

— Za tako griješnu dušu nema svijeća.

— Samo on neka stigne ovamo — reče Fragero i okrene se prema prozoru.

Lonzo je izašao. Kolibe su dogorijevale. Crveni odsjaj na nebu polako je blijedio. Ali dah smrti još se osjećao. Ona će se vraćati, noć na noć, tako dugo dok Fragero ne bude mogao poslati u brda dovoljno boraca.

Prenoćište se nalazilo na zapadnom rubu Fresnala i bilo je jednako olinjalo kao i cijelo mjesto. Vapneni premazi davno su se oljuštili sa sušene cigle koja se pomalo runila. Mnoga su stakla na prozorima bila raspucana. Krov je prokišnjavao.

King Coogan, kojega su svi zvali Kojot, nije htio provjeravati nedostatke te kuće. Kad je vidio kako kolona žohara putuje iz jednoga kraja sobe na drugi, nije mu se dalo niti liježati u krevet. Radije je na njega stavio kovčeg.

Poklopac je bio podignut. Kovčeg je iznutra bio ojačan drvenim letvicama i metalnim uglovima.

Čovjek s brazgotinama na licu nagnuo se nad svoj mali arsenal oružja, koji bi privukao pažnju svakoga znalca. Tu je bio kolt »peacemaker« sa 16 cola dugom cijevi. Pokraj revolvera »bulldog« nalazila su se dva različita pištolja »derringer« i nosači koji su se nosili ispod pazuha.

U kovčegu je bila također sačmarica jako podrezanih cijevi, razložena u dva dijela, kao i rastavljiva šarporka. U kožnom štitniku bila je okrugla, cijevasta naprava, specijalno oružje koje je moglo rigati vatru.

Kojot je provjeravao oprugu bacača dinamita a zatim je razgledao zbirku noževa na poklopcu.

Toro je brižljivo njegovao upravo to hladno oružje. Za to

je uvijek nalazio dovoljno vremena.

Kojot je skinuo sa sebe korbač s upletenim kuglicama i položio ga je u kovčeg. Vjerovao je da mu u Fresnalu neće biti potreban.

Kad je obavio taj posao, Coogan se svukao do pasa i počeo se prati. Bio je mišičav, snažne građe ali nije djelovao zdepa-sto. Svaki je pokret bio gibak i ujedno je odavao snagu sigurnoga borca.

Poslije brijanja obukao je bijelu košulju. Tada je ušao Toro. Sasvim nečujno. Jednostavno se stvorio tu. Coogan se na to navikao.

– Njihova je glavna baza na južnom izlazu iz Fresnala – rekao je Toro.

Coogan nije pitao na koga misli.

– Fleet drži specijalno prijevoznništvo – reče Toro.

– U kojem pogledu?

– Gotovo da nema kola. Same mazge. Vjerovatno opskrbljuje logore u brdima, do kojih se kolima ne može doći.

– Lukavo – reče Coogan.

– Ali u Fresnalu svi znaju da je Fleet umiješan u bezbrojne prljave poslove na granici. Svi znaju i svi šute. Svi se boje.

– Ima li još kakvih novosti?

– Naš prijatelj Conelly tvrdi je orah negoli što sam mislio – reče Toro.

– Uvijek sam govorio da Conellyya ne valja potcjenjivati –

reče Coogan i obuče besprije-korno očetkan crni kaput. – Što se dogodilo? – pitao je.

– Nitko ne zna točno, ali Fleet je izgubio nekoliko ljudi – reče Toro. – Najmanje jedan čovjek bio je ubijen a više ih je ranjeno.

Coogan tiho fićukne.

– Veći učinak negoli sam od Conellyya očekivao – rekao je. – Je li dobio oružje?

– Ne znam je li pucnjava bila u kakvoj vezi s kupnjom oružja – odgovorio je Toro.

– To ćemo saznati – reče Coogan i posegne za crnim niskim šašiom.

Izašli su na stražnja vrata. Kod ulaza u dvorište spavala je u pletenom naslonjaču debela žena i nije uopće opazila prolazak dvojice gostiju.

Iznad Fresnala ležala je omar. Disalo se teško. Glavnom ulicom kotrljalo se nekoliko klimavih meksičkih kola sa po jednom mazgom u zaprezi. Pokraj bunara na malom trgu nekoliko je žena pralo rublje.

Za jasnoga vremena vidjela se Sierra de Cabata na drugoj strani granice. Danas je čitav kraj prekrivala sumaglica.

Na južnom rubu Fresnala bilo je najmanje tri tuceta trošnih koliba. U nekim očito odavno nije nitko živio. Tu su bile također tri krčme. Podalje od ulice bilo je nekoliko staja, koje su djelovale tako kao da će ih pomesti prvi vjetar.

– To je to – rekao je Toro.

Gorostasni crnac, odjeven poput meksičkoga seljaka uopće nije upadao u oči u kraju punom mješanaca svih vrsta.

Coogan se povukao za daščaru na kojoj se dosađivao stari žuti mačak.

Trenutak kasnije iz staje su izašla dva muškarca.

— Vidiš li plavoga? — upita Coogan. — Sjećaš se toga momka, Toro?

— Trgovina viskijem u Oklahomi — reče Toro poslije kratkoga razmišljanja. — Osljepilo je najmanje šest ljudi. Banda je u splaćinu miješala metilni alkohol.

Dvojka je prošala pored obližnje krčme i skrenula u sporednu ulicu. Toro kimne Cooganu i pođe prvi. U luku su obišli kućerke i našli su se u uličici u koju su ušla ona dva muškarca.

— Zdravo, Guthrie — reče Coogan, izašavši iz sjene.

Cooganovo držanje bilo je naoko nehajno.

Muškarci su stali. Mršavi visoki plavi momak razrogačio je oči i izustio:

— Kojot!

— Kojot nikad ne gubi trag — reče Coogan.

— Tko je taj? — pitao je drugi.

— Ubojica! — reče plavi i posegne za revolverom.

No Coogan je već držao svoj revolver za slonovačom obložen držak. Cijev je bila uperena u glavu.

Drugi je muškarac skočio u stranu, no uspio je napraviti sa-

mo dva koraka. Toro ga je uhvatio svojim čeličnim ručeticama.

Čovjek je htio vikati, ali nije uspio niti pisnuti. Toro mu je pritisnuo bradu kao da ju je stegnuo škripcem. Zatim ga je jednostavno podigao i odvukao u obližnje dvorište.

Coogan je ošinio pogledom Huthriea i upitao ga:

— Ideš li sam, ili da i tebe ponese Toro?

Guthrie je buljio u crnu rupu revolverске cijevi i ispustio je svoje oružje kao da se držak odjednom užario. Ukočenim hodom pošao je prema dvorišnom ulazu. Iza vratnih dasaka ugledao je svoga drugara kako leži na tlu bez svijesti.

Toro je držao u ruci velik nož i oblizivao je široke zube. Vrh noža prinio je Guthrievim usnicama i rekao:

— Tako se oslobađa svaki jezik.

Istodobno je Toro izvukao Guthrieov revolver.

Guthrie je problijedio kao kreda. Nije se usudio niti pomaknuti prst.

— Guthrie — rekao je Coogan — mi nismo poravnali sve račune. Kao što znaš, zovu me Kojot. Kojoti su zlopamtila a izvrsno ih služi pamćenje. Dovoljno je razloga da te ubijem, Guthrie, i ništa me u tome ne bi spriječilo.

— Ono u Oklahomi davna je prošlost — odgovori mu Guthrie promuklim glasom. — Ta se stvar tebe osobno nije ticala.

Viski sam preuzeo od drugih. Crvenokošci su ga pili, ali što ti imaš s tim? Znaš da su ljudi za pićem...

Coogan zabije revolversku cijev u Guthrieov trbuh. Guthrie se nagnuo naprijed i izbečio oči. Nedostajalo mu je zraka.

Coogan ga je promatrao ne trepnuvši trepavicama. Kad se Guthrie htio malko uspraviti, cijev se zarila još dublje.

— Odgovorit ćeš mi na nekoliko pitanja — reče Coogan. — Budeš li šutio, nećeš više vidjeti zalazak sunca. Jesi li me razumio?

— Jesam — promrsi Guthrie.

— Tko je Fleet?

— Čovjek za kojega radim.

— To te nisam pitao!

— Bavi se koječime — reče Guthrie. — Katkada vodi transporte.

— Kakve transporte? Oružje za Meksiko?

— Pojediniosti mi nisu poznate.

— Ne trati vrijeme — obrecnuo se Coogan.

— Prokletstvo, što očekuješ od mene? — zagrcnuo se Guthrie. — Što mi se naredi, to moram obaviti. Bez pitanja. Zapitkivanje nije zdravo.

— Krivi odgovori također — reče mirno Coogan. — Prije dan ili dva bilo je gužve. Točno?

Guthrie se ukočio.

— Ovdje je bio čovjek koji se zove Connely — reče Coogan.

— Možda se nije služio tim prezimenom, no sigurno je da je htio kupiti oružje. Pazi, Guthrie,

bio sam u Saquarri i Fleet za mene nije nepoznanica. Od tebe tražim posljednje podatke. Budeš li lagao, proigrao si šansu.

— Neki je stranac bio ovdje — reče Guthrie. — I razgovarao je s Fleetom.

— Trebalo je da ga ubijete, je li tako?

Guthrie iznenađeno razrogači oči.

— Ali nije uspjelo, ha? — reče Coogan i nasmije se vučjim smijehom. — Što se dogodilo, Guthrie? Zini! Vrijeme prolazi.

— Budala, puca kao da je pomahnitao — reče Guthrie. — Dvojicu je pogodio, jednoga je gadno okrznuo.

— Je li dobio oružje?

— Jasno. Da ne bi ni u što posumnjao, najprije je morao vidjeti tovar. Nitko nije računao s tim da će oteti kola i k tome zadržati dolare.

— Užitek je slušati o tome kako je lopov nasamario lopova — reče Coogan. — Gdje je Connely sada?

— Poslali smo za njim čovjeka. Kreće se prema jugu. Vjerovatno je već prešao granicu. Međutim, pred njim je pustinja a kola su teška.

— Je li rekao, što će s oružjem?

— Vjerojatno se hoće umiješati u neku pobunu — reče Guthrie i slegne ramenima. — Nije doduše djelovao tako, ali uspio je oteti kola...

— Je li Fleet sada ovdje?

— Jest — odgovori Guthrie i s mržnjom u očima pogleda Coogana. — Ali s njim nećeš obaviti ništa. Prevelik je broj za tvoje mogućnosti.

— Neka te to veseli, Guthrie — reče Coogan i makne revolver.

— On će uhvatiti toga Conel-
lya — reče Guthrie u predahu.

— Fleetu se ne može ništa izbiti iz ruke. Conelly mu je uzeo teret oružja koje nije platio, ali Fleet će ga goniti do dna pakla.

Torov udarac Guthrie nije očekivao. Pao je kao posječen i ostao je ležati.

Toro i Coogan izadoše iz dvorišta. Uputili su se ponovo prema južnom predjelu.

— Štakori se ne mijenjaju — gundao je Coogan.

Idući pored nagnutih staja stigli su do skladišta iz kojega su bili izašli Guthrie i njegov pratilac. Vrata su bila samo prtvorena. Coogan je ušao.

Čim je sijevnulo, Coogan se bacio natrag. Metak je projurio tako blizu lica da mu se na trenutak činilo kako je ostao bez nosa. Šešir je prhnuo s glave, s rupom na obodu. U polutami iza vrata nazirao se visok i snažan čovjek odlučnih crta lica. Coogan bijaše siguran da se radi o Fleetu.

Coogan se zaklonio za visok prag. Toro ga je panterski preskočio i nestao u zgradi.

Pucnjevi su praštali. Toro je klečao na podu i pucao držeći oružje obadvjema rukama. Njegova meta bila je negdje u tami hodnika.

Fleet je nestao sa svoga mjesta. No Coogan je začuo šum zdesna i brzo se okrenuo. Iza si-
ve dašcare pojavio se čovjek mišjega lica sa sačmaricom u rukama.

Coogan se naprosto bacio preko praga u skladište. Gotovo istoga trenutka planula je jedna cijev. Sačma je zabubnjala po vratima. Odmah je uslijedio i drugi hitac, koji je naprosto razderao dovratnik.

Coogan je iskočio iz zaklona i zapucao je na čovjeka sa sačmaricom. Metak je pogodio mršavka visoko u lopaticu. Ranjenik se najprije zavrteo oko sebe, udario je u zid i s krikom je pao na lice.

Toro je već bio u hodniku. Fleeta nije dostigao.

— Taj mi je čovjek poznat — govorio je Coogan idući iza Toru. — Vidio sam ga jednom u Teksasu, odmah poslije završetka rata. Tada se zvao drukčije.

— Fleet sigurno neće biti njegovo posljednje prezime — reče Toro.

— Osim ako ga ne uhvatim — reče Coogan.

Skladište u koje su prodrli bilo je gotovo prazno. Naokolo je ležalo nekoliko porazbijenih sanduka. U jednom kutu bile su dvije kačice sa čavlima. Vonjalo je na kožu i na duhan. No osjećao se još jedan izrazit miris. Miris masti za održavanje oružja!

— Ovdje su prije malo vremena bile uskladištene puške — reče Coogan.

— Conellyev tovar — doda Toro.

Stigli su do stražnjih vrata. Nisu bila zaključana. Toro otvori jedno krilo udarcem noge. Time kao da je pritisnuo nečiji obarač. Metak se zabio u zid na suprotnoj strani.

— Fleete! — viknuo je Coogan. — Vidio sam te, Kojote! — uzvratio je Fleet. — Mene nećeš uhvatiti!

— Gonim Vonellya.

— On je moja divljač — doviknuo je Fleet. — Ti mi nisi potreban.

Coogan je prišao k jednom od malih prozora skladišta. Prašnjavo dvorište bilo je prazno. Fleet se morao skloiti iza neke od staja ili na drugoj strani. U svakom slučaju, Coogan bijaše siguran da nije sam.

Toro se vraćao prema hodniku, domahnuvši rukom.

Posvuda je vladala tišina.

— Fleete — viknuo je Coogan — izgubio si tovar oružja. Conelly te nadmudrio. Ja tražim novac koji on nosi sa sobom i koji nije njegov. Opljačkao je siromašne farmere. Hajde da se dogovorimo!

— Nema dogovora! — odgovorio je Fleet. — Ništa neću ispustiti iz ruku. Farmeri me ne zanimaju. Njihova je stvar što su bili tako glupi da ih Conelly operuša. Život nije igra. Svatko se brine za svoju kožu.

— Dobro, Fleete — uzvratio je Coogan — ti si svoju stavio na bubanj. Preostalo mi je da te ubijem i to ću učiniti.

Na dvorištu je planulo nekoliko hitaca. Toro se išuljao iz skladišta. Coogan je u nekoliko skokova izašao na stražnja vrata. Bacio se na tlo, otkotrljao se u zakon iza hrpe sanduka i oslonio se na desno rame.

Fleet je zapucao kroz jedna tamna stajska vrata. Dva metka zabila su se u natrulo drvo. Pokazalo se da Cooganov zaklon nije osobit. Morao ga je napustiti. Pucao je u stajska vrata i ogledao se za boljim položajem.

Iznenadio ga je konjski topot. Jahač se nije vidio, no Coogan je bio siguran da je Fleet napustio poprište.

Krajičkom oka ugledao je Coogan Tora. Kad se uspravio, s lijeve strane javio se karabin. Toro je vikao i mahao rukom.

Coogan se spustio na koljena i pritom se okrenuo. Ugledao je plavokosog Guthriea. Jedan je pogled bio dovoljan da se procijeni mržnja u očima toga čovjeka.

— Sad te imam, Kojote! — vikao je Guthrie.

Coogan je zapucao. Guthrie također, ali metak kalibra 45 odbacio ga je natrag. Coogan će tek kasnije vidjeti da je na njegovu ogrtaču ispod rebara nastala rupa.

Na ravnom krovu obližnje kućice pojavio se čovjek sa sačmaricom. Toro je pretekao Coogana. Sačma se rasula po dvorišnoj prašini.

Toro je pogodio cijevi sačmarice. Strijelac se zanio i podigao

je ruke. Kad ih je spustio, bile su prazne.

— Fleet je u sedlu! — dovikao je Toro.

Coogan je izbacio prazne čahure iz bubnja i brzo ga je punio. Dvorištem su se vukli smrdljivi oblaci barutnoga dima.

— Dovedi naše konje!

— viknuo je Coogan.

Hladna i nepomična lica prošao je pored Guthriea. Slatkast miris krvi već je privukao muhe. Na drugoj strani stenjao je ranjenik.

Coogan se oprezno približavao mjestu gdje se bio pojavio čovjek mišjega lica. Vidio je samo sjenu koja bježi prema glavnoj ulici i spustio je revolver.

Nigdje nije bilo žive duše. Pucnjava u Fresnalu nije bila ništa neobično. Mjesto nije imalo šerifa. U takvim pograničnim brlozima nitko se nije bavio provođenjem zakona. Tu su vladali ljudi kakav je Mark Fleet. Dok je bilo novca za uzdržavanje dovoljno jake družine, glave stanovnika i došljaka bile su pognute.

Fleet je izgubio uzde i pobjegao je. Njegovo će mjesto zauzeti netko drugi.

Toro je jašio niz pustu ulicu. Lijevom je rukom vodio svoga konja i Cooganova ždrijepca. U desnoj je držao spremnu pušku. Za sedlo je bio privezan težak kovčeg s Cooganovom opremom.

Coogan je uzjahao. Ništa nije narušavalo tišinu. Iza nekih

prozora nazirala su se ljudska lica. Sklanjala su se na svaki pogled jahača.

— Fleet se ovamo neće vraćati — reče Coogan. — Kad čovjek njegova soja negdje doživi ovakav poraz, nema više šanse da se održi. Fleet će sada pokušati uhvatiti Conellya. Ako preživi, potražiti će novo sidrište.

— Conelly ne može biti daleko — zaključio je Toro. — S teškim kolima u pustinji nije moguće brzo napredovati.

— Ne smijemo ga potcjenjivati — napomene Coogan. — Govorio sam to od samog početka. Fleet i njegovi ljudi počinili su upravo tu pogrešku.

Izašavši iz Fesnala, Coogan i Toro krenuše prema jugu. Iza njih je ostala grobna tišina.

III

Mazge u zaprezi pomalo su lipsale. Conellya je već boljela ruka od mahanja bičem. Š mukom je držao uzde. Životinje su se upinjale, ali bilo je očito da su iscrpljene i da se iz njih ne može više ništa izvući.

Kotači su se usijecali duboko u pijesak. S čela je puhao pustinjski vjetar, sušeći grla.

Conelly je odavno bio svjestan toga kako bi bilo mudro dati životinjama da se odmore. Ali umjesto da to učini, vožnju nije prekidao otkako je preteo kola.

Granica je vjerojatno bila iza njega, no pred njim se protezala pustinja. Nigdje ničega, kao

što mu ništa nije pokazalo da je iz Arizone prešao u Meksiko.

Do Fragerove hacijende same ne može stići. To je Conellyu bilo potpuno jasno. Osim toga morao je računati s progoniteljima. Preostalo je da se tovar oružja sakrije.

Jedinu mogućnost da se to učini pružala je Sierra de Cabata.

Pustinjom je još vladala noć, no na istoku je svjetlucav trag najavljavao nov dan.

Valjalo je doseći Sierru de Cabatu.

Oduševljenje koje je Conellya obuzelo kad je Fleetovim vukovima oteo kola s oružjem zamijenila je duboka nesigurnost.

Krivnja je uvelike bila u okolišu na kakav Conely nije bio naviknut. Plašila ga je širina pustinje. Nigdje drveta, niti grma, nikakvoga traga. Ali odatle svud kao da je vrebala opasnost.

Conelly se gotovo ukočenih nogu spustio s vozačeve klupe, uhvatio je lijevu mazgu za oglavno remenje i počeo je vući. Životinje su potezale i drhturile od napora.

S vremenom na vrijeme Conellya je svladavao strah, da neće uspjeti, da će se u Meksiku naći praznih ruku. Pri pomisli na to stezalo mu se grlo i činilo mu se da će se ugušiti.

Jedinu šansu pružale su te puške u kolima. Da bi došao do njih opljačkao je farmere uokolo Sante Rose i odlučio se za odmetništvo. Novac je još bio tu,

ali Fragero je čekao ponajprije oružje. Jedino ako mu ga preda može postati suvlasnik hacijende i računati s budućnošću kakvu je želio.

Brda su se pomalo približavala. Možda se tamo nađe skrovište za kola. Conelly se uhvatio za tu misao poput utopljenika koji je dohvatio granu. Ako uspije sakriti puške, moći će brže napredovati i dovesti pomoć s Fragerove haciende.

Tragove što su ih ostavljala kola uništavala je pustinja sama. Vjetar je brzo zatrpavao čak i duboke kolotečine. Conellya je plašilo i to: pustinja guta sve, ništa ne ostaje.

Conelly je vukao i gonio mazge poput očajnika. Žrtvovao je čak i gotovo iscrpljene zalihe vode. Prije izlaska sunca morao je stići do brda.

Noge su propadale u pijesak. Kaput je Conelly odavno odbacio. Košulja se zalijepila za kožu. Obuća se pomalo raspadala. Ali Conelly nije odustajao.

Uporni Conelly pretekao je sunce. Prije žege bio je u brdima. Kad se osvrnuo na pustinju, naježila mu se koža. Malo je nedostajalo da ostavi kosti u tom pješčanom moru.

Rubom klanca protezalo se mrtvo potočno korito. Tlo je bilo tvrdo tako da zaprega nije ostavljala tragove.

Zrak se i u klancu brzo ugrijavao. Sitan ali oštar pijesak uvukao se u nozdrve, grebao je u grlu. Odjeća se skorila. I ona je grebla.

Vjetar nije dopirao u brda i zrak je uskoro bio zasićen vrelinom. Svaki je pokret bio muka.

Klanac je vodio duboko u Sierru. Zdesna i slijeva stršale su visoke stijene. Škripa kotača zvučala je poput nekoga neprestanog bubnjanja.

Na južnoj strani sure su stijene odjednom nestale. Na izvjesnim razdaljinama pojavile su se niske pećine. U jedan od takvih zaklona Conelly je skrenuo kola i odmah je ispregao mazge. Čim je provjerio platneni pokrov na kolima, odveo je životinje u stranu. Grlo mu se stezalo. Na trenutke je gubio dah. Boreći se protiv gađenja izvukao je revolver i postrijeljao je mazge, žureći od jedne do druge.

Pucnjevi su jako odjekivali. No tišina koja je uskoro nastala kao da je jače boljela u ušima.

Dvije su životinje još krkljale. Conelly ih je obišao, nastojeći da se što prije odmakne od toga mjesta.

Kad se sve potpuno stišalo, Conellya je pritisnuo osjećaj da ga netko odnekud promatra. Posvuda kao da su poredili neprijatelji. U kamenju su bile tišće očiju.

Conelly uze torbe s novcem i pričvrsti ih uz sedlo svoga konja.

Nevolje su izazivala kola. Jedina mogućnost da ih sakrije bila bi u tome da ih zagrne kamenjem. Za to nije bilo vremena niti snage. Izazivanje lavine

bilo bi opasno. Bojao se također buke. I pucnjevi su već mogli privući progonitelje.

Mogućnost da netko natrapa baš na taj klanac u planini bila je mala. Tko bi slutio da je dragocjen teret jednostavno ostavljen. Tko je god jašio pustinjom obilazio je planinu, nastojeći da što prije dođe do pitomijih predjela, da pobjegne suncu i suši.

Conellyu nije preostalo drugo nego da pojaši prema izlazu iz klanca. Strah ga je izjedao sa svakim korakom. Svakoga je trenutka očekivao pucanj. No vrijeme je prolazilo i ništa se nije dogodilo.

Kad je Conelly stigao do pustinje, sunce se bilo povisoko popelo. Zrak je titrao i zamagljivao pogled. Pješčane dine djelovale su u toj izmaglici kao da plivaju, što je u pustinju unosilo neki nestvaran život.

Vruć vjetar dočekao je Conellya na izlazu iz klanca zapihom koji je djelovao poput sudara sa zidom. Conelly je odmah prekrrio usta rupcem, no prašinski sitan pijesak ipak je prodirao u nosnice i dospijevao u grlo. Pijesak se brzo nakupljao na sluznicama, između bedara i pod pazuhama. Svaki pokret značio je ranjavanje.

Conelly je počeo sumnjati da je krenuo pravim putem, ali žega je ograničavala razmišljanje.

No nikakva nevolja nije uspijevala uništiti Conellyevu volju da živi i on je jahao dalje.

Kako je daleko Fragerova hacijenda, to Conelly nije znao.

Podaci o tome što ih je prikupio prije pothvata pokazali su se maglovitima. O pustinji se moglo čuti tisuću priča, jednako točnih i netočnih. Mrtva pustinja ima svoj život. Ona se ne prestano mijenja i svaki je čovjek vidi drukčijom. Svatko je u njoj imao svoj put. Čak niti propast u pustinji nije bila jednaka za sve koji su se usudili u nju ući.

Snagu pustinje nitko ničim nije mogao izmjeriti. Nositi se s pustinjom nije značilo jašiti miljama bezvodnim tlom. Put je vodio kroz sredinu pakla. Fragero je to rekao Conellyu, ali riječi su ipak samo riječi.

Conelly je bio naviknut na sedlo i na gotovo beskonačna putovanja bezljudnim pašnjacima. Znao je kako se može orijentirati prema suncu, kako da zadrži pravac. Ali ovdje je sve bilo drukčije. Conelly se pribojavao da jaši u krugu. Časomice ga je nagrizala pomisao da se vraća u Arizonu.

Izbora nije bilo i Conelly je jahao. Pokret je u njemu održavao nadu da nije sve izgubljeno. Sokolio se time što je s vremena na vrijeme opipao torbe s novcem.

* * *

Kad je opazio jahače, Mark Fleet bio je pet, možda šest kilometara duboko u pustinji. Zaklonio se iza pješčane uzvisice i ogledao se naokolo.

Fleet je bio visok, snažan muškarac uglata lica. Taj odlučan

rez naglašavala je sada malko čupava ali inače očito brižljivo njegovana brada.

Kad je odložio dalekozor, Fleet je gotovo zatvorio očne kapke, kao da mu odjednom jače smeta pustinjski vjetar.

Pustinja Fleetu nije bila nepoznata. Nevidljiv put kojim se kretao koristio je jer je bio relativno siguran i kraći od onih kojima su išli neiskusni pustinjski putnici. Zato je Fleet bio siguran da će stići Conellya.

Čovjek kao što je Connelly držao se pravca na kojemu se mogao orijentirati, dakle blizine Sierre, što znači da je gubio vrijeme i snagu. Fleetu nisu bili potrebni orijentiri. On je često krijumčario robu preko granice. U pustinji se znao zadržavati danima i noćima.

Fleeta nije plašilo bespuće. Opasnost je predstavljao čovjek u crnom ogrtaču koji se neočekivano pojavio u Fresnalu. Fleet se sjećao toga revolveraša iz Teksasa iz vremena kad je, neposredno poslije građanskoga rata, pomagao malim rančerima koje su špekulanti i potkupljivi vojni činovnici zamalo uništili.

Jedan od špekulanata bio je on, Mark Fleet. Čovjek u crnom pokvario mu je unosan posao a malo je nedostajalo da ga i ubije. Tada se Fleet prezivao drukčije. Sada je bio svjestan toga da ponovo mora mijenjati prezime.

Fleet se sjećao da su čovjeka u crnom zvali Kojot. To je ime dobio kad je živio među Indi-

jancima, čime su oni htjeli reći da je lukav, hrabar i mudar poput kojota.

Mnogo više Fleet nije znao. Priče koje su kolale o Kojotu nisu davale jasnu sliku. Pripovijedalo se da je taj čovjek za vrijeme građanskoga rata otkupljivao robove te da je još prije onima koji su odbjegli pomagao da se prokrijumčare na Sjever. Ali Kojot nije bio Jenki. Inače poslije rata ne bi pomagao osiromašenim teksaškim rančerima.

Kojot je gonio ljude koji su varali Indijance. Fleet je zamalo naletio na njega po drugi put, kad je crvenokošcima u rezervatu htio podvaliti pokvareno brašno, na čemu bi bio dobro zaradio. Sada je Kojot pokušavao doći do dolara što ih je Connelly opljačkao bijednim farmerima.

Kojot nije tražio nikakav plijen, nikakvu nagradu. To Marku Fleetu nije išlo u glavu. Ali znao je jedno: Kojot je opasan.

Jahači su bili vrlo blizu. Bila je to Fleetova trojka iz Fresnala.

Nije bilo potrebno razmišljati da bi se zaključilo što ta trojica traže.

Fleet ih je pustio da mu pridu. Kad se uspravio, šarporka je bila prebačena preko podlaktice.

— Znali smo da ćemo te naći na ovom putu, Mark — rekao je raspoloženim glasom jedan od momaka. — Stranca s njegovim Crncem odmamili smo na drugi trag.

Jahači su djelovali grubo. Podsjećali su na gladne vukove.

— Dvojicu imamo manje — nastavio je govornik. — Bilo je ranjenih. Mi smo se izvukli.

— Lijepo — reče kratko Fleet. — I što sada?

— Ti goniš Conellya — reče drugi jahač — i bit će ti potrebna pomoć. Kod Conellya su dolari i oružje. To su valjani razlozi da se ide u potjeru. Taj posao ne možeš obaviti sam. Uostalom, ionako si nas htio poslati za njim.

— Prije negoli se u Fresnalu pojavio Kojot.

— Tako se zove? — iznenadio se jahač.

— Vama to ime nije poznato? — reče Fleet.

— Čuli smo ponešto, ali...

— Ja sam već imao posla s njim — reče Fleet. — Kojot se ne može lako skinuti s vrata. O povratku u Fresnal nema govora. S Fresnalom je gotovo.

— Koješta, Mark — reče momak koji je sjahivao. — Fresnal je pravo gnijezdo. Miran je, tako reći na granici. Nadaleko i naširoko nema šerifa koji bi zabadao nos u naše poslove.

— Glupost — reče Fleet. — Ništa vi ne razumijete. Uvijek ste bili tupani. Da nisam mislio za vas, nikad ne biste imali u džepu ni dolar. Odavno biste imali užad oko vrata.

— Slušaj, Mark, s nama ne možeš tako razgovarati.

— Tako je — reče Fleet. — Preblag sam. Vama nije jasno da ljudi koji žive u rupi kao što je Fresnal pune gaće promatrajući kakvim se poslovima bavi-

mo. Ali kad ti jednom prebiju prste, posranci odjednom dižu glave. I kakvo je to mirno gnijezdo? Kako da u njemu živiš? Što da radiš? Potražit ću novo mjesto, momci, ali bez vas.

— Što? Nismo li za tebe nosili glave u torbi?

— Vidim da ih nosite na ramenu. Znači, niste ih osobito izlagali — podrugnuo se Fleet. — Guthrie je svoju izgubio. Ali vi? Jahali ste za mnom jer vas privlače Conellyevi dolari.

— Uvijek smo dijelili.

— S tim je svršeno — odreže Fleet.

— Radi se o zajedničkom poslu.

— Ja — uzvratiti Fleet osorno — ja sam udesio taj posao, i taj i sve druge. Vi ste samo pružali ruke da vam nešto padne na dlanove. Dosta je bilo toga! Pokušajte sami puniti svoje džepove.

— Naš se udio ne može nije-kati — reče jedan od jahača. — Ne možeš nas varati.

Fleet je pucao s boka.

Čovjek pogoden metkom kriknuo je i pao na leđa. Kad se okrenuo na bok, ispružio se i ostao je nepomično ležati.

Fleet se raskoračio. Ispustio je pušku i izvukao revolver. Zapucao je ne oklijevajući niti sekundu i ne trepnuvši.

Preostala dvojica na trenutak su zastala kao da su im oduzeti udovi. Nijedan nije stigao podići oružje.

Prvi pogodeni jahač pokušavao se održati na nogama, no

zanio se i umro je prije negoli je dodirnuo tlo.

Drugi je očajnički pokušavao uzvratiti vatru, no Fleetov metak i njega je bacio na leđa. Osvetnički pucanj kao da je obznanio smrtni grč. Tane je odletjelo u nebo.

Fleet je spustio revolver. Trenutak je kroz smrdljiv barutni dim promatrao pobijene ljude.

Uznemireni konji počeli su rzati i odmicati se od svojih bivših jahača.

Fleet izbacila prazne čahure iz bubnja i ponovo napuni oružje. Pokupivši pušku, krenuo je prema svome konju. Kad se uzjahao, razmišljao je da li da postrijelja životinje pobijenih ljudi. Oklijevao je. Uvijek mu je lakše bilo pucati u čovjeka negoli u konja. Međutim, odlučio je da ipak puca.

Ne osvrnuvši se na leševe, Fleet je odjahao dalje. Ti su ljudi bili kod njega tri ili čak četiri godine. Bili su lopovi kakvih uz granicu ima bezbroj. Jedva da su bili vrijedni baruta što ga je na njih potrošio. Budu li mu ponovo potrebni takvi razbojnici, lako će ih naći.

Možda su ti ljudi od njega premnogo očekivali. Možda su za njega uistinu izlagali glave, ali svatko treba da misli na sebe i da odlučuje o svojim činima.

Fleet je jahao i mislio je na Conellya, toga sitnoga varalicu koji ga je iznenadio žilavošću i lukavošću.

Kad su njegovi suradnici poslali Conellya iz Saquarre u Fresnal, Fleet je bio spreman. Radilo se o poslu života i ni u snu nije pomišljao da bi mu ga mogao pokvariti šeprtlja koji u sličnim stvarima nije imao iskustva. Bio je siguran da će s njim lako obračunati.

Prevario se. Conelly je izbacio iz stroja nekoliko Fleetovih najboljih ljudi i odvezao oružje ne izdavši niti pišljiv cent. Možda je jednostavno Conellya poslužila luda sreća. No svakako je valjalo biti oprezniji.

Unatoč svemu, Fleet je bio siguran da će uhvatiti Conellya. Kad ga makne s puta, imat će dovoljno sredstava da negdje nešto počne iznova. Dolarima koji su u torbama dodat će lijepu gomilu dobivenu za oružje u Meksiku.

Fleeta budućnost nije zabrinjavala. Bio je zadovoljan i time što se spontano odlučio da postrijelja svoje ljude. Sad je konačno bio slobodan.

IV

Fats Bundle držao je svoju stanicu izvan svih putova. Ni po čemu nije se moglo zaključiti da »Bundles Tradingpost« redovito radi. Unatoč tome, Fats Bundle živio je sasvim dobro. Njegove najvažnije mušterije nalazile su ga uvijek kad je bilo potrebno.

Da li »Bundles Tradingpost« leži u Meksiku ili u Arizoni, to nije bilo potpuno jasno. Vjero-

jatno se radilo o onom komadu ničije zemlje što nije pravo pripala niti jednoj niti drugoj strani.

Tu je počinjala pustinja.

Tko je god morao brzo prijeći granicu i opskrbiti se za put preko pustinje, dolazio je k Fatsu Bundleu. Kod njega se bjeGUNAC mogao sakriti pred potjerom. Mogao je kupiti municiju svih vrsta i za gotovo sva oružja, suho meso, čuture za vodu, krmivo za konje i mazge, meksičku odjeću i još štošta.

Bundleovu stanicu sačinjavala su tri duga ciglena zdanja. Jedno je služilo kao staja, drugo kao skladište, u trećem je uz gostinjsku prostoriju bilo nekoliko spavaćih soba.

King Coogan izabrao je mjesto u dnu. Zatekao je tri gosta i Bundlea koji je brižljivo punio vrećicu kavom.

Fats Bundle bio je uhranjen čovjek mesnatoga lica, koje ni u kom slučaju nije zračilo povjerenje. Coogan je bio uvjeren da bi Bundle prodao i rođenu majku. S druge strane, Bundle je kod svojih sumnjivih gostiju morao uživati i te kakvo povjerenje, inače ne bi proživio i preživio tolike godine na tom nesigurnom mjestu.

Toro je ušao u stanicu i sjeo je za Cooganov stol. Coogan mu doda pivo.

— Conelly je bio ovdje — rekao je Toro.

Coogan podigne obrve.

— Razgovarao sam s konjušarom — objašnjavao je Toro —

Ime nije znao, međutim opis odgovara Conellyu. Konjušar je spominjao čovjeka koji djeluje kao da je činovnik. Ovdje je bio prije dva mjeseca.

– Što je tražio?

– Konjušar o tome ne zna ništa. Rekao je samo da je Conelly razgovarao s Bundleom.

– To ćemo i mi sada učiniti – reče Coogan i krene prema šanku.

Bundle ga je odmjerio pogledom koji je odavao osjećaj za moguće nevolje.

– Muči nas nekoliko pitanja – reče Coogan i nasloni se na šank tako da mu je desnica slobodno visjela niz tijelo, a ujedno je mogao vidjeti ostale goste.

– Čim dobijemo odgovore, odmah nestajemo i neće biti nepravilika. Nismo došli da postavljamo bilo kome zasjedu. Nadam se da ste me razumjeli.

– Ovdje se ne postavljaju pitanja – reče Bundle žmirkajući. – Bilo bi najbolje da se vas dvojica izgubite odmah.

– Na to ćete malko pričekati – reče Coogan ne podižući glas.

Nešto je opomenulo Bundlea da bude suzdržan. Šutio je.

– Prije dva mjeseca – počeo je Coogan – bio je ovdje čovjek koji je izgledao drukčije od vaših uobičajenih gostiju.

– Vi također izgledate drukčije – reče Bundle.

– Razgovaramo o čovjeku koji je pod ovim krovom bio prije dva mjeseca – reče Coogan mirno. – Djelovao je poput či-

novnika. Imao je iznošeno ali čisto odijelo. Nikakvo vidljivo oružje. Razgovarao je s vama. Sada ćete nam reći, o čemu.

– Idite dovraga! – odbrusio je Bundle i htio se okrenuti.

Toro se nagnuo preko šanka. Njegovo je lice podsjećalo na olujni oblak.

– Nađi bolji odgovor, prijatelju – upozori ga Toro.

– Nikad ne odgovaram ni na kakva pitanja – odgovori Bundle. – Da se ne držim toga, moj bi posao propao.

– Ako ne odgovoriš, mogao bi zauvijek biti oslobođen poslovnih briga – rekao je Toro.

– Jesi li kada čuo za čovjeka kojega zovu Kojot?

– Jesam – odgovori Bundle. Toro je šutio. Bundle je pogledao Coogana i problijedio je. Lice mu se ukočilo.

– Uprkos tome ne namjeravam... – izustio je Bundle.

– O čemu je taj čovjek razgovarao s vama? – upita Coogan blagim glasom, kao da ništa nije čuo.

– Rekao sam da...

– Još čekam odgovor – reče Coogan i zagleda se Bundleu u oči.

Bundle nije mogao izdržati pogled.

Gosti su podigli glave. Među njima je bio Meksikanac jako zavrnuti nosa, čime je podsjećao na grabljivicu. Coogan bijaše siguran da se lica druge dvojice negdje na sjeveru mogu vidjeti na potjernicama.

— Ne mogu se sjetiti —
promrsi Bundle.

Coogan je šutio i promatrao ga je. U njegovu pogledu bilo je nečega od smrtne hladnoće. Bundle nehotice podigne ramena.

— Mislim da je pitao za Fragerovu hacijendu — rekao je nevoljko.

— Zašto?

— Dovraga, ne znam. Zanimao ga je put. Nikad prije nije bio u pustinji.

— Opisao si mu put, zar ne?

— pitao je Toro.

— Zašto ne bih?

— Kakva je to hacijenda? — upita Coogan.

— Mala. Nikakav značajan posjed. Preblizu je granice — odgovori Bundle i ponovo slegne ramenima. Govorio je tako tiho da je valjalo napregnuti uši. — Hacijenda na granici mora biti moćna. U tom kraju ima mnogo bandita. Fragero je u teškoćama. Onomad sam mislio...

— Što? — upita Toro čim je Bundle zastao.

— Mislio sam da je taj stranac posrednik koji bi trebalo da za Fragera nađe nekoliko revolveraša.

— A zanimao se samo za put?

— Možda je pitao također što god o Frageru...

— Prema tome, on je pitao a vi ste odgovarali — reče Coogan. — Vi koji uvijek šutite. Ne zabrinjavajte se, mi smo vrlo diskretni. Što ste rekli o Fragerovoj haciendi?

— Rekao sam da su Frageru potrebna dva tuceta čvrstih momaka s prvorazrednim naoružanjem. Uz njihovu pomoć oslobodio bi se jednom zauvijek svih nevolja.

Coogan šutke pogleda Tora. Toro je kimnuo. Razumio ga je.

— Je li kod vas ostavio poruku za Fragera?

— Kod mene? Što se mene tiču poslovni ljudi koji ovdje zastanu da se odmore? Fragera nisam nikada upoznao.

Taj put Bundle je rekao istinu. Njegovo uzbuđenje nije bilo lažno.

— Je li onaj čovjek poslije bio ovdje? Možda nekoliko dana?

— Nikad ga više nisam vidio — odgovorio je Bundle.

— Koliko bi vremena bilo potrebno da se dođe do Fragerove hacijende?

Iza Coogana zveknuo je metal.

Coogan je u malom ogledalu iza Bundleove glave vidio da je jedan od gostiju potegnuo revolver.

Pri tom je glasno rekao:

— Trebaš pomoć, Bundle?

Toro se nagnuo preko šanka, dohvatio je bocu i iz okreta ju je bacio u izazivača za obližnjim stolom. Pogodak je bio upravo nevjerojatan. Boca je udarila čovjeka u prsa tako da je počeo krkljati.

Jednim skokom Toro se našao pokraj njega i udario ga bridom šake tako da mu je revolver pao na stol. Toro ga je desnicom odgurnuo na pod a li-

jevom je rukom uhvatio čovjeka za ovratnik i podigao ga napola iznad stola. Kad ga je posjeo, prevrnuo se zajedno s klimavom stolicom.

Bundle se brzo sagnuo. Kad se uspravio, u ruci mu je bila podrezana sačmarica. Upotrijebiti je nije stigao. Iznad njega već je bilo Cooganovo izbrazdano lice.

Bundle osjeti grč u srcu. Cooganov udarac odbacio ga je natrag u policu s bocama i čašama. Pred očima je nastao vrtlog. Vreća s kavom ispala je iz toga vrtuljka i zrnje se rasulo posvuda naokolo.

Coogan se nagnuo prema ošamućenom Bundleu i istrgnuo mu je sačmaricu. Naglo otvaranje vrata nagnalo ga je da se munjevito okrene.

Na pragu su se pojavila dva muškarca, jedan s vilama a drugi s puškom u rukama.

Čovjek, s puškom okomio se na Tora. Coogan je priskočio i zabio mu silovitim pokretom kundak u rebra. Čovjek je razjapio usta i iskolačio oči. Činilo se kao da će nešto viknuti, no za to je nedostajao dah. Trenutak kasnije skljkao se pored zida.

Toro je istodobno uhvatio drugog gosta, koji ga je htio napasti sa strane, i zavrteo ga oko sebe. Ispustio ga je tako da je naletio ravno na vile momka koji je upravo prekoračio prag. Nesretnik je zaurao poput zvijeri. Prije negoli je njegov drugar mogao povući vile, Toro ga

je počeo obrađivati pesnicama. Nekoliko udaraca je bilo dovoljno da popuste koljena.

Treći gost, mršavi Meksikanac, bio je ustao i povlačio se uza zid. Kad se Toro okrenuo, Meksikanac je bacio na njega stolicu i šmugnuo kroz stražnja vrata.

Coogan je pogledao što je s Bundleom i stigao je da mu dvocjevkom izbiје iz ruke pištolj. Pucao je nasumce. Sačma se osula po policama iznad Bundlea i napravila lom. Miris prolivenih pića bio je jači od smrada baruta.

Coogan je sunuo na vrata a Toro je skočio za njim.

— Ima li ih još? — pitao je Coogan.

— Nisam ih vidio — odgovori Toro.

Obojica su požurila prema staji. Bila je otvorena. Konjušar je nestao.

— Conelly je sve pomno pripremio — reče Coogan.

— A Fragero? — upita Toro.

— Puške su za njegovu haciendu i očito je da ih je tražio. No to ne isključuje mogućnost da je Conelly tražio čovjeka uz čiju bi pomoć počeo u Meksiku nov život.

— U svakom slučaju, ništa nije prepuštao slučaju.

Dok je Toro sedlao konje, Coogan je stražario na stajskom ulazu. Nije ga iznenadilo što su se otvorila vrata Bundleove stanice.

Coogan je ispalio punjenje druge cijevi. Gruba sačma strgnula je vrata sa šarki i rasula naokolo iverje. Poslije pucnja zavladao je mir. Nigdje se ništa nije micalo.

Toro je priveo konje. Uzjahali su i odmah krenuli.

— Conellya ćemo naći — mrmljao je Toro.

— Ako ga prije nas ne nađu drugi — pripomene Coogan.

Kad su prolazili pored stajskog ugla, Coogan udari sačmaricom po zidu i prebije ju na dva dijela.

— Conelly je dobro planirao ali je previše govorio — reče Coogan.

— Dosad ga je vraški služila sreća — dobaci Toro.

— Radio je stvari koje od njega nitko nije očekivao — mislio je Coogan. — Njegovi su aduti bili iznenađenja. Sada ih više nema. U pustinji ne može ništa izvući iz rukava. Više ne može nikoga iznenaditi. Ako ne požurimo, naći ćemo samo njegov leš.

— Možda ga sreća ipak još jednom posluži pa se dočepa Fragerove hacijende — zamišljeno će Toro.

— I? Tada će ostati bez novca i bez oružja — reče Coogan i pogleda Tora. — Kad bih imao hacijendu i bio u neprilici kao Meksikanac, ne bih htio biti ovisan o nekom strancu. Što vrijedi Conelly u Meksiku? On je običan očajnik. Čovjek bez prijatelja. U Arizoni ga goni zakon.

U osnovi uzevši, on je nitko i ništa. Prepušten je milosti novih partnera, koji nemaju baš nikakvih razloga da budu milostivi prema njemu.

— Ništa bolje nije niti zaslužio — doda Toro.

— Ako se misli na farmere iz Sante Rose što su se godinama mučili da dođu do dolara koje im je ukrao Conelly, u pravu si — reče Coogan. — Ali važno je da ga uhvatimo prije drugih. Inače nećemo vratiti ljudima niti cent.

Pred jahačima je bila pustinja. Raslinje je bilo sve rjeđe. Pješčane dine stvarale su duge sjene. Na jugu su se uzdizali strmi i goli visovi Sierre poput zidova neke tvrđave.

Toro se okrenuo u sedlu da pogleda Bundleovu stanicu. Na dvorištu je vidio mršavu spodobu.

Coogan je pokazivao prema jugu. Njegovu je pažnju privukao oblak prašine.

— To je mali Meksikanac — mislio je Coogan.

— Ili neki odmetnik koji misli da smo šerifi ili lovci na ucjene — rekao je Toro.

— Ovdje je sve moguće — reče Coogan.

Prašnjavi oblak bivao je sve tanji.

* * *

Konj više nije imao snage niti da zarže. Uspijevao je samo slabašno frktati. Oči samo što mu nisu ispale iz dupalja. Oko nozdrva odjednom se stvorila

pjena. Istog trenutka životinja je klonula.

Bart Conelly odletio je glavačke u vruć pijesak. Bio je ošamućen no brzo se uspravio. Konj je trzao prednjom lijevom nogom. Pokraj kopita bio je škorpion. Kljuse je nagazilo na njega u pijesku. Ugriz je bio visoko. Zglavak je brzo naticao.

Conelly izvuče pušku i ubije škorpiona kundakom. Zatim se zagledao u konja. Sapi životinje jako su se nadimale. Conellya podide jeza. Nikad se još nije osjećao tako bespomoćnim.

Kad je okrenuo puščanu cijev prema glavi konja, noge su mu drhtale. Želudac se grčio.

Tek kad je utihnuo pucanj, Conelly postade svjestan što se dogodilo. Pogledao je naokolo. Dokle je god sežao pogled bila je pustoš. Samo spržen pijesak i pješčane dine. Tu i tamo poneki kaktus ili sasušeni trnovit grm. Beznade. Nigdje nikakva početka, nigdje nikakva kraja.

Conelly nije znao, kako je duboko zašao u pustinju, kako je daleko od cilja.

Čučnuo je pored ustrijeljenog konja i lecnuo se kad je vidio kako se krv što je tekla iz strijelne rane brzo gruša. U nozdrve se uvlačio slatkast miris. Odnekud su se odjednom pojavili veliki mravi.

Taj pogled Conelly nije mogao podnijeti. Otkopčao je torbe s hranom i prebacio ih preko lijevog ramena. O desno je objesio torbe s dolarima. Vodu je pretočio u čuturu. Ono što je

preteklo morao je ostaviti. Nadoao se da će čutura što ju je privezao uz opasač dostajati do sljedeće prilike da je napuni.

S vinčesterkom u lijevoj ruci Conelly je krenuo dalje.

Bolove na pijeskom i znojem razjedenoj koži između nogu i pod pazuhama više nije osjećao. Bio je ošamućen. Trideset i šest sati nije spavao. Ali ranjave noge još su nosile tijelo. Obuća se raspadala. Između prstiju stvarale su se rane. Na tabanima su iskočili žuljevi. Svaki je korak bio muka. Ali Conelly je koračao.

Zastao je samo da zbaci tamni kaput. Kad je pokušao košulju odlijepiti od tijela, platno se raspadalo.

Na jednoj dini bankar je stao i zagledao se u put koji je prošao.

Tada je ugledao progonitelja.

Na Conellyevu licu nije bilo iznenađenja. Nije bilo znakova straha ili očaja. Sve je ostalo sakriveno pokoricom što ju je stvorio znoj i sitan pijesak koji je posvuda raznosio vjetar. Tako je nastala sivkasta maska i bolno ispupčenje iznad očiju.

Da ih zaštiti, Conelly je povukao šešir naniže. Neko je vrijeme zurio prema sjeveroistoku. Jahač je ostavljao brazdu u mekom pijesku.

Conelly shvati da taj čovjek ne dolazi iz onoga pravca odakle bi se očekivala potjera. Ali istodobno je bio siguran da traži njega.

Kako se jahač približavao, Conelly je bio sigurniji da se radi o Fleetu. On je zacijelo jahao kraćim putem. Samo ga je tako mogao iznenaditi.

Conelly osjeti kako mu se koče noge. Pokušao je ovlažiti usnice, ali one su bile ranjive. Svaki udah parao je pluća.

Nesposoban da razmišlja, Conelly se trgne i krene dalje. Vječni pustinjski vjetar brzo je zagrtao trag, ali jahača koji je dolazio pustinjom kao da je vodio njuh.

Sunce je žarilo tako da se Conelly osjećao kao u velikoj peći. Žed ga je mučila paklenski, no još se uspijevao svladavati i nije pio vodu, iako mu je nabubrio jezik, a žlijezde natekle na vratu.

Pognute glave Conelly je koracao ravnomjernošću stroja. S vremena na vrijeme podigao bi pogled. Vidio je uvijek isto. Slika se nije mijenjala. Pred očima je bila beskonačna spržotina.

Jednom je Conelly okrenuo glavu. Pratlja nije nestala. Sada je bio siguran da se radi o Fleetu. Unatoč udaljenosti mogao ga je prepoznati. Dva put je bio s njim ali ga je dobro upamtio. Conellya je čudilo jedino što je Fleet bio sam. To nije uspijevaio protumačiti.

Fleet se jako približio. Jahao je kao da je u lagodnoj šetnji, kao da pod kopitima konja nije dubok i vruć pijesak. Iscrpljeni Conelly borio se s očajem. Činilo mu se da iz njegova progonitelja zrači čilost i snaga. Prvi

put poslije odlaska iz Sante Rose počeo ga je mučiti osjećaj da je posegnuo za prevelikim zalogašem.

Svaki posao traži od čovjeka odgovarajuću sposobnost. I onaj koji pljačka i vara, koji krijumčari i laže, koji pljačka i ubija mora imati određene sposobnosti, ako se hoće neko vrijeme održati u životu.

Conelly je razmišljao o večeri kad je Fleetovim ljudima oteo kola s oružjem. Tada ga je poslužila sreća. Ali s Fleetom neće tako lako izaći na kraj.

Bisage s novcem postadoše teške kao da je u njima olovo. Conelly ih poravna i poče brže hodati. Međutim, snage su uskoro počele popuštati.

Uporni bjegunac uskoro je stao. Hodanje je postalo besmisleno. Svakim je korakom bio bliži iznemoglosti, a razmak između njega i progonitelja nije se povećavao. Naprotiv, neprestano se smanjivao. Fleet nije morao požurivati konja. Svatko bi mogao procijeniti, kada će dostići pješaka.

Conelly postade svjestan opasnosti da se hodanjem iscrpi tako da se ne bi mogao braniti. Moglo bi se dogoditi da klečeći u pijesku čeka metak samilosti.

U blizini nije bilo pravoga zaklona. Nekoliko dana, i to je bilo sve. No ako ga oči ne varaju, u titravu zraku, nepunih petsto metara daleko, naziralo se sivožuto kamenje, uz koje su rasli trbušasti kaktusi.

Kad bi Conelly uspio doći do toga mjesta, možda bi imao kakvu-takvu šansu. Iako nikad prije nije bio u pustinji, znao je da ta vrst kaktusa ima sočno meso, gorko ali spasonosno za pustinskoga putnika.

Conelly ponovo krene. Činilo mu se da hoda čitavu vječnost. Više put prividalo mu se da su se kaktusi rasplinuli, da je kamenje iščezlo, rastopilo se na sunačnoj vatri. Ali Conelly se vukao prema tom cilju. Još se nije htio predati.

Slika je bila stvarna i Conelly je predahnuo. Kad se rukama nasloni na kamen, zamalo je spržio dlanove. To ga je uvjerilo da ne sanja.

Iskustvo je Conellya podučilo da kundakom izudara pijesak na mjestu gdje će se spustiti u mršavu sjenu, te da provjeri, hoće li se s toga položaja moći braniti. Naokolo je bilo nekoliko niskih dina, nekoliko raspućanih stijena i kaktusa. Zaklon nije bio loš.

Prema Conellyevoj procjeni, Fleet je bio udaljen oko kilometar. Pomicanje konjskih nogu podsjećalo je na ravnomjernost i sigurnost satnih kazaljki, no Conelly se još jednom oteo očaju. Iza sebe razmjestio je torbe i provjerio municiju. Puška bijaše spremna. Duboko spušten šešir štitio ga je od sunčanoga zasljepljivanja. Tako je Conelly čekao jahača.

Fleet se polako približavao. Štedio je i sebe i konja.

– Conelly! – viknuo je kad je bio sasvim blizu. – Našao sam tvoga konja. Ja ne bih nikome preporučio da prelazi pustinju tako kao ti.

Conelly je šutio. Činilo mu se da u njemu treperi svaki živac.

– Priznajem – nastavio je Fleet – da smo te svi pomalo potcijenili. Moji prijatelji u Saquarri vjerovali su da nemaš petlje pogledati u revolversku cijev, da bi pred njom napunio gaće. Mislio sam da se s tobom može lako izaći na kraj. Dobro prevarili smo se. Platili smo to prilično gadno. Ali svatko bi morao znati, kad je izgubio igru i kad je vrijeme za predaju.

– Goni se k vragu! – viknuo je Conelly.

Isušeno i pijeskom izranjeno grlo zamalo ga je izdalo.

– Dolazim s poštenim prijedlogom – nastavio je Fleet. – Ostavit ću te u miru, ali moraš mi dati odštetu. Naš je dogovor glasio: dvadeset i pet tisuća dolara za kola oružja i za municiju. Sjećaš li se toga?

– Jednako kao i ti namjere da me smakneš – odgovori Conelly.

– Napunio si olovom nekoliko mojih ljudi i pobjegao s tovarom, ne plativši niti cent – nastavio je Fleet.

– Što bi ti učinio? – upita Conelly.

– Razumljivo pitanje – reče Fleet i počeo se polako približavati. – Ali morat ćeš shvatiti da i ja hoću živjeti. Reci, gdje si sakrio oružje?

— Što bi se dogodilo ako ot-
krijem skrovište?

— Ostavit ćeš torbe s dolari-
ma i nestati. Time otkupljuješ
život.

— Ne možeš postavljati uvje-
te, Fleet — doviknuo je Conel-
ly, kao da se odjednom osjetio
čilim. — Samo ja znam, gdje je
oružje! Ako me ubiješ, nećeš ga
naći.

— Ali ću uzeti dolare — uz-
vrati Fleet. — Rješenje nije loše.
Ako baš čezneš za smrću...

— Dodi bliže! — poviče. Co-
nelly.

— Dolazim, dolazim — reče
Fleet i požuri konja. — Nemaš
šanse, Conelly! Bolje je za tebe
da mi odmah kažeš, gdje je oru-
žje. Reci to, stavi torbe na vidlji-
vo mjesto i gubi se.

Conelly prisloni kundak na
rame. Fleet se smijao. Taj smi-
jeh izazvao je kod Conellya
žmarke duž leđa, ali više ga nije
omamljivala vrućina. Pred nje-
govom cijevi bio je Fleet. Fleet
je bio njegova smrt.

— Znam da nećeš pucati —
javio se Fleet. — Preslab si, Co-
nelly. Sunce ti je spržilo mozak.
Slab si kao crv. Ne možeš gle-
dati krv. Izcijeden si. Ukočio si
se. Nećeš moći skvrčiti prst.

Conelly osjeti da mu ruke po-
drhtavaju. Fleetove riječi poga-
đale su ga u kičmu. Imao je pra-
vo, no Conelly je htio živjeti.

Tko u ovoj surovoj zemlji ho-
će živjeti, mora biti spreman da
u slučaju potrebe ubija.

Conelly zagriže donju usnicu
tako da je prokrvarila i pritisne

obarač. Odjeknuo je pucanj.
Kroz barutni dim Conelly je vi-
dio kako je Fleetov konj posr-
nuo. Fleet se otkotrljao po pije-
sku.

— Prokleta kopile! — urlao je
Fleet. — Oderat ću ti kožu. Svu-
ći ću je preko ušesa. Rasut ću ti
mozak, živino!

Fleet je počeo pucati. Ispalio
je čitavu salvu. Tanad se zaba-
dala u pijesak, podižući male
fontane, i lupala je po kaktusi-
ma. Dva, tri metka udarila su u
kamenje postranice od Conel-
lya i odjeknula su u pustinju.

Tada je nastala grobna tišina.
Čuo se samo šum vjetra. Conel-
ly je uvukao glavu među rame-
na, no morao je proviriti iz za-
klona.

Fleet je puzao u pješčano
udubljenje. Njegov je položaj
bio loš. No bio je iskusniji, bez-
obrazniji, sigurniji borac. Zato
je još bio opasan.

No Conelly je bio siguran da
mu se pružila prilika. Nadma-
šio je samoga sebe i oružjem je
prisilio hladnokrvnoga protiv-
nika da se povuče. Conelly gut-
ne vode i skutri se iza kamena.

* * *

Conelly je znao da se Fleet
nastoji približiti. Dosad nije us-
pio naći put. Brisani prostor ni-
je se mogao prijeći. No kad je
sunce zalazilo, moglo se poku-
šati. Ali Conelly nije namjera-
vao čekati da se Fleet pojavi iza
njegovih leđa. Pokupio je svoje
stvari i neko je vrijeme osluški-
vao.

Čuo se samo šum vjetra i trenje pijeska koji je pokretao. Negdje daleko glasala se pustinska lisica.

Conelly prebaci torbe s novcem preko lijevoga ramena. S puškom u desnoj odmaknuo se od kamena koji mu je danju služio kao grudobran.

— Hej, Conelly! — oglasio se Fleet. Conellyu se zamalo sledila krv. — Conelly, nisi me valjda zaboravio? — smijao se Fleet. — Ne nadaš li se možda da ćeš se izgubiti u noći? Jadni Conelly! Ove ćeš noći umrijeti! Nikad te više neće mučiti sunce, ha, ha!

Conelly je otkrio odakle dolazi glas. Okrenuo se i zapucao. Njegovi su meci rovali po pješćanom ispupčenju, iza kojega se cerekao Fleet.

— Sad ćeš umrijeti, Conelly! Iz pijeska se podigla visoka spodoba. Conelly je ispalio dva metka. Činilo mu se da je protivnik zateturao. Ali istoga trenutka pojavilo se nekoliko bljeskova. Conelly je kriknuo, okrenuo se i počeo je bjesomučno trčati.

Torbe su lamatale po Conellyevu tijelu. Iza njega se javljao Fleetov glas. Ponovo su planuli hici. Dva jaka udarca nagnala su bjeGUNCA u posrtanje.

Conelly je mislio da je s njim svršeno. Lijevo rame razdirala je reska bol.

Connely se upravio. Još se mogao kretati. Torbe su skliznule s ramena. Meci su pogodili remen kojim su bile vezane; no

debela, žilava koža bila je spasonosna. Rane nije bilo.

Connelly nije opazio da je izgubio torbe. Strah ga je ošamutio.

Tek poslije par stotina metara teturanja Conelly je ustanovio da nosi samo torbe sa svojim mršavim namirnicama.

Taj je udarac Conellya trenutačno zaustavio. Očajavao je. Srce mu je htjelo iskočiti iz grudi. Okrenuo se. Iza njega bila je tama i tišina. Ništa, baš ništa nije se nigdje vidjelo. U tami je nestao i Fleet i kamen iza kojega se Conelly bio sklonio.

Vraćanje nije dolazilo u obzir. Bio je to put u sigurnu smrt. Gubitak torbi možda mu je spasio život.

Conelly je mislio o Frageru. U Meksiku će se pojaviti praznoruk. No još je imao tovar. Kako je dobro što je pravodobno sakrio kola! Inače bi ga Fleet bio stigao prije i sigurno bi mu oteo dragocjeni teret.

Conelly ponovo pođe prema jugu.

Mark Fleet čučao je u pijesku i bavio se izgubljenim torbama. Kad je opipao njihov sadržaj, zamalo je sišao s uma. Spopao ga je nesuzdrživ grohot. Zatim se bacio na tlo i počeo se valjati, držeći u svakoj ruci svežanj dolarskih novčanica.

Ludovanje je prestalo tek kad se umorio. Ispružio se i počeo je sređivati misli. Dolari su kod njega, prvi je cilj dostigao. Connelly nije bio nikakva opasnost.

Preostalo je pitanje, gdje je oružje? Connely ga je negdje sakrio. Gdje? Budući da nije poznavao pustinju, Fleet je vjerovao da s otkrivanjem skrovišta neće biti osobitih teškoća. Ono nije moglo biti daleko od mjesta gdje je zatekao Conellya.

Brda! mislio je Fleet. Conelly je zacijelo sakrio kola negdje na rubu Sierre.

Unutrašnji glas govorio je Fleetu da bi se morao zadovoljiti dolarima. Ali on nikad u životu nije ni od čega prezao ako je mogao zagrabit i više negoli što je već imao. Pritom se Fleet nije obazirao niti na to da nema konja. Oružje je smatrao svojim vlasništvom i htio ga je naći. Sve će se ostalo tada srediti.

Fleet brižljivo zatvori torbe i krene prema Sierri.

V

Konj je tu i tamo posrtao, no Pedro ga je vodio čvrstom rukom. On bi Sierru de Cabau prešao i u snu. Tami uprkos, unatoč tome što je znao da je put opasan, Pedro je jašio brzo. Ono što nije smio gubiti bilo je vrijeme.

Pedro ga zaista nije tratio. Sjašio je tek kad je staza bila odviše strma. Tada je poveo konja za uzde i koračao je bez zastajkivanja.

U neko doba osjetio je Pedro u zraku dim.

Osluškiivao je šumove u hodu. Odjednom se začuo zvuk metala. Zakotrljalo se nekoliko ka-

menih gruda. Pedro je stao i okrenuo se.

Između stijena vidjelo se usko, mračno lice. I podignuta puščana cijev.

Kad je stražar prepoznao Pedra, spustio je pušku i rekao:

— Dugo si izbivao, prijatelju.

— Sebastiano već spava? — upita Pedro.

— Još je budan — odgovori stražar.

Pedro kimne i pođe dalje. Miris dima bio je sve jači.

Ravna dolina otvorila se kao kad se rasklopi knjiga. Sa svih strana štitile su je stijene.

Oko vatre logorovalo je podosta ljudi, možda čak dva tuceta. Bilo je tu i nekoliko žena. Postrance bijaše postavljeno nekoliko primitivnih šatora.

Pedro zaustavi konja, spusti uzde i približi se banditskom logoru.

Pored samoga ognjišta čučao je mršav, visok Meksikanac šiljate brade, žmirkavih očiju i isprčena nosa. Pokraj njega bila je mlada žena.

Toga je čovjeka netko gurnuo rukom i upozorio ga na Pedra.

— Očekivao sam te prije nekoliko dana — reče neraspoloženo mršavi Meksikanac, odmaknuvši ruke od žene.

— Zapeo sam kod Budlea — reče Pedro i pogleda ženu.

— Ima li kakvih novosti?

— Ima, Sebastiano — odgovori Pedro

Vodi bandita nije promaklo da se Pedro samosvjesno uspravio, kao da će njegov izvještaj biti primljen s radoznalošću. Drugi muškarci oko vatre također su prekinuli razgovore. Sve su oči bile uprte u Pedra.

— U pustinju je ušao jedan stranac iz Arizone — počeo Pedro otežući. — Neiskusan s torbama punim dolara.

— Takvih ima mnogo — odmahne Sebastiano. — Većina stigne u Soni ili u Altar prije negoli mi osedlamo konje.

— Ovaj ne — reče Pedro. — Nije od naše vrste. Nikad još taj stranac nije zakoračio u pustinju. On nosi novac Frageru.

Sebastiano podigne obrve i upita:

— I što još?

Pedro odgovori uzbuđeno:

— Stranac vuče sa sobom kola puna oružja! Puške i municija! I to je za Fragera.

— Dovraga, ako mi pričaš priče... — pripremio je Sebastiano.

— Nisam rekao sve — nadoveže Pedro. — Kod Bundlea su se pojavila još dva stranca.

— Što su tražili?

— Da li ti što govori nadimak Kojot? — reče Pedro.

Sebastiano je neko vrijeme razmišljao. Tada je kimnuo i rekao:

— Aha, Indijanci pričaju o Kojotu.

— E — nastavi Pedro — s tim Kojotom bio je gorostasni crnac. Njih dvojica gone onoga s

puškama i dolarima. Bundlea su izmicali kao krpu.

— I?

— Onaj prvi ugovorio je s Fragerom da mu pribavi oružje i novac, kojim bi Fragero plaćao revolveraše i slao ih protiv nas.

— Šugavo kopile! — reče Sebastiano i ustane.

Tek se tada vidjela njegova prava visina. Ruke su mu bile dugačke kao u majmuna. U očima je imao žeravicu.

— Vinčesterke! — dobaci Pedro.

— Neka — reče Sebastiano. — Ubijati će natraške. Okrenut ćemo ih protiv Fragera i njegovih kurvinskih sinova.

Sebastiano je zvjerkao naokolo.

— Krećemo, družino! — viknuo je. — Noćas nema spavanja. Možda niti sutra, ili čak prekosutra. Nećemo spavati tako dugo dok ne budemo imali Fragerove puške i dok ne napunimo džepove dolarima, kojima je namjeravao plaćati revolveraše. Ako se ne dokopamo toga oružja, loše nam se piše. Budu li te puške u našim rukama, naša je cijela granica.

Banditi su počeli vriskati i skakati na noge. Bili su to okorjeli razbojnici. Neki su bili sama kost i koža, no žilavost im nitko ne bi mogao odreći. Ona je bila očita na prvi pogled, kao i oduševljenje kojim su prihvatili vođin poziv. Većina njih borila se godinama. Ni od čega ti ljudi više nisu prezali.

— Uzmi odmorenu mazgu, Pedro — reče Sebastiano i položi mu ruku na rame. — Prijatelju, sjajno si obavio posao! — Znaš li, gdje bi trebalo da tražimo stranca s oružjem?

— Vjerojatno je krenuo duž Sierre — odgovori Pedro. — Tako mislim. On je sasvim neiskusni i ne vjerujem da bi se usudio krenuti posred pustinje kao što to rade njegovi zemljaci krijumčari.

— Dobro, Pedro, dobro... — odobravao je Sebastiano.

— Osim toga — nastavio je Pedro — vjerojatno ga goni još jedan stranac, koji je izgubio oružje a nije dobio novac.

— Gle, gle — zamisli se Sebastiano. — Pedro, ako nastaviš priču, taj neiskusni momak počet će mi se svidati — rekao je.

— Moramo ga što prije naći. Podijelit ćemo se, tako da možemo pretražiti pustinju i spriječiti svakoga u pokušaju da nas pretekne. Sve ćemo ih mi naći. Cabata je naša zemlja. — Sebastiano obližne prorijeđene zube i doda: — Što se Kojota tiče, rado bih za pasom nosio njegov skalp.

— Opasan čovjek — reče Pedro.

— I ja sam opasan — promrmlja Sebastiano

Pedro je to mogao samo potvrditi. Unatoč tome, pri pomisli na strance u crnom ogrtaču podilazili su ga hladni trnci.

Ljudi su već bili u sedlima. U dugom su redu počeli napuštati

svoje gorsko gnijezdo. Jahali su šutke i jedan za drugim nestajali u sjenama Sierre.

* * *

Strvinari su pokazivali put. Kojot i Toro čuli su njihovo glasanje prije negoli što su ih vidjeli kao crne točke na usijanu nebu.

Ptice su pohlepno kliktale i bijesno čavkale. Uskoro se pokazalo, zašto. U pijesku su bili leševi. Leševi ljudi i konja. Konjska su trupla već bila gadna. Jedan od ljudi još se micao. Slabašnim snagama pomicao je ruke, odgoneći strvinare. No ptice su se sve manje plašile, sve su se drskije približavale.

Kad su naišli jahači, u zrak se vinuo crn pernati oblak, podižući jaku buku.

Toro je podigao pušku i ispalio je tri hica. Ptice su se razletjele na sve strane.

Coogan je spuznuo sa sedla. Prišao je ranjeniku i pogledao ga u lice. Bilo je pravo čudo što je taj čovjek još živio. Smrt mu je već bila u očima.

Coogan bijaše gotovo siguran da je toga čovjeka vidio u Fresnoalu. Sagnuo se k njemu, uzeo je čuturu i pridigao jadniku glavu tako da mu je mogao u usta uliti malo vode. Pogled umirućega ukočio se od iznenađenja, čuđenja, straha, čega li?

— Tko je to bio? — pitao je Coogan.

Raspucane usnice začudo su se pokrenule. Coogan je prinio

uho. Ranjenik je jedva čujno rekao:

- Fleet.
- Ali vi ste njegov čovjek...
- On hoće...

Kašalj je prekinuo rečenicu. Tijelo se opružilo. Na usta je prokukljala krv.

Gutljaj vode ponovo je oslobodio grlo.

– On hoće dalje... Sve... Za sebe...

– Gdje traži Conellya?

– Uz rub... Sierre...

Ranjenikova glava klonula je u stranu. Umro je. Coogan ga je spustio na tlo.

– Fleet je za sobom porušio sve mostove – rekao je, ne pogledavši gdje je Toro.

Odjednom su se pojavili jahači. Izniknuli su iz druge doline iza dina na južnoj strani, odakle je Fleet postrijeljao svoje ljude.

Četvorka je izgledala kao da je maločas napustila pakao. Četiri Meksikanca s velikim prorupljenim šeširima, bradati i čupavi. I njih su vjerojatno privukli strvinari.

Ti su jahači bili njihovi takmaci.

– Hej, stranci, što radite! – viknuo je jedan jahač i podigao zardalu šarporku.

Coogan je zapucao prije negoli se potpuno uspravio. Metak je pogodio jahačevu pušku ispod desnoga lakta. Kundak je bio gurnut tako snažno da je Meksikanac zamalo pao sa sedla. Velik iver zabio mu se u ruku.

Jahač je nešto viknuo, preklopio se u grivu i zabio je ostruge u konjske sàpi. Konj se propeo u dugi skok i odjurio je u pustinju.

Preostala trojica počela su pucati. Začas su bili obavijeni barutnim dimom. Oružje im je bilo jadno. Revolveri su bili prepravljeno oružje za prednje punjenje. Vojnički primjerci iz vremena građanskoga rata, rasklimani i možda opasniji za strijelca negoli za onoga u koga se puca.

Coogan je jednom jahaču zbacio sombrero s glave. Meksikanac je osuo salvu najbiranijih kletvi i odjurio s poprišta.

Toro je prvim metkom ranio jednoga jahača u lijevu ruku. Njegova se vika čula još i onda kad su svi ponovo bili zaklonjeni u jarku.

– Banditi! – vikao je Toro – Štakori Sierre!

Konje je uznemirila pucnjava i Toro je morao uhvatiti uzde.

– Strvinari – reče Coogan i uzjaše svoga ždrijepca. – Misliš da ih je ovamo slučaj doveo?

– Ne. Vidjeli su ptice, kao i mi. Vjerojatno su vjerovali da ima mrtvih, kod kojih bi se nešto moglo naći. Ta vrst ljudi uzima sve. Čak i stare čizme, šešire i remenje.

– Uvjeren sam da su znali što traže – reče Coogan.

– Conellya?

– Ili Fleeta. Ili oružje. Ili sve zajedno. Mislim da znaju što se događa. Zaboravio si Meksikan-

ca koji je bio kod Bundlea i odjezdio u pustinju?

— Imaš pravo — reče Toro uzjahujući. — On je od te vrste. Hm, naša se konkurencija množi, zar ne? Conelly je sam.

— Uzeo je velik komad mesa i s njim otišao među vukove — reče Coogan.

* * *

Kotač kola nagazio je grančicu juke i zgnječio dva lista. Jedan je već bio suh, iako su kola tuda mogla proći prije nepuna dva dana.

Bio je to jedini trag što su ga Coogan i Toro našli, ali više nije bilo dvojbe da su na pravom putu.

Jahali su duž obronaka Sierra. Vruć vjetar duvao im je u lica, gurajući pred sobom prašinu nastu kopremu. Tragovi su brzo nestajali. S njima i sudbina ljudi koji su tuda prolazili.

— Conellyeva se prednost topi — razmišljao je glasno Coogan. — Ne vjerujem da još vuče sa sobom oružje.

Toro okrene glavu i osmijehne se.

— Opet mi je jednom jasno, zašto su vas Indijanci nazvali Kojot — rekao je.

— Zašto?

— Zato što umijete njušiti trag.

— Ništa je ne njušim — reče Coogan. — Radi se o predosjećaju. Kojoti su dobri lovci.

— Može li se to naučiti?

— Može, ako dovoljno dugo vježbaš.

Coogan pogleda Tora postrance i reče:

— Kojot, međutim, nema očiju na leđima. Možda bih našao trag bjegunca tamo gdje drugi ništa ne vide, ali bez tebe bih vjerojatno već bio mrtav.

Toro žmirkne i reče:

— To prvi put čujem.

— Zaista? Onda je bilo vrijeme da ti to kažem.

Cooganovo izbrazdano lice bilo je ukočeno kao i uvijek. Jednom je jedan protivnik nožem ozlijedio mišiće i lice je ostalo nepomično poput maske.

— Katkad mi se čini — nastavio je Coogan — da previše tražim od tebe.

— Znate da nije tako.

— Ako si mi ikad išta dugo-vao, to je daleka prošlost.

— Obveza prema dobrom čovjeku ne gasi se nikad — reče Toro.

— Toro, tvoje riječi zvuče kao nadgrobni govor — reče Coogan i zagleda se u daljinu — Kojoti se ne pokapaju.

— Eto ga sad! — zagunda Toro. — Čovjek koji riskira glavu da bi siromašnim oračima vratio dvadeset i pet tisuća dolara, ne tražeći niti cent, mora dobiti svoj grob.

— Možda ga i ne želim, Toro — reče Coogan. — Možda je upravo pustinja pravo mjesto da se nestane tiho i pošteno, kad tome dođe vrijeme.

— Neki ljudi postaju u pustinji melankolični — reče Toro.

— Kojoti vole pustinju — na-

stavi Coogan. – Vole daljine. širinu. Veliko nebo. Pogledaj ovaj pijesak, Toro. Vidiš kako brzo prekriva svaki trag. Živi neka misle na žive. Mrtvi imaju svoj mir. Pustinjski je pijesak dobar grob.

– Čini se da u tom mišljenju niste usamljeni – reče Toro i pokaže rukom strvinare koji su se zamjećivali na predvečer-njem obzorju.

– I oni vole pustinju – reče Coogan.

Četvrt sata kasnije našli su konjsku strvinu.

– Ujed škorpiona – zaključio Toro.

– Novac je još kod njega – reče Coogan. – Iscrpiti će ga hodanje.

Sjene dina neprestano su mijenjale boje. Sunce je zalazilo.

– Fleet je u potjeri – reče Coogan. – Banditi su izašli iz brdskih skrovišta. Negdje na jugu jedan hacijendar čeka da mu Conelly donese spasonosne dolare.

Ptičurine su bile vrlo glasne ali strpljivo su čekale. Kao da su znale da im plijen neće umaknuti.

– Toro – javi se Coogan – dalje jašem sam. Ti ćeš potražiti oružje.

– Svi gone Conellya – reče Toro glasnije negoli je inače govorio. – Nitko ne traži oružje. Bolje bi bilo da na Conellyevu tragu ostanemo zajedno. Bit će vam potrebna pomoć.

– Conelly vjerojatno neće vi-

še dugo živjeti – reče Coogan.

– Tada će početi potraga za oružjem – reče Toro i pokaže prema Sierru de Cabati.

– Možda je već počela – nastavi Coogan. – Što se mene tiče, neka te ne boli glava. Vрати se do onoga mjesta gdje su kotači ostavili trag na juki. Uvjerен sam da Conelly nije dugo tražio skrovište. Osim toga, kraj mu nije poznat.

– Ako uspijem naći taj trag...

– Pobrinut ćeš se da ga ne nađu drugi – prekine ga Coogan i pogna konja. – Ako nema dolara, moramo naći nešto drugo, čime bi se farmeri mogli obešteti.

Toro je krenuo. Nešto je doviknuo, no glas je ugušio vjetar a jahača je sakrila podignuta prašina.

Coogan je nastavio svoj put.

VI

Bart Conelly više nije mogao razmišljati. Disao je isprekidano. U plućima kao da je bio žar. Grlo bijaše suho i upaljeno, gotovo začepljeno finom pješčanom prašinom. Svoje kašljanje čuo je kao da je pokraj njega njegov vlastiti duh.

Minulih sati Conelly je pokušavao prizvati u svijest početak svega što ga je dovelo u beznadan položaj. Činilo mu se da ga je nešto nagnalo na to, da je početak bio u nekoj prinudi.

Pokušavao je u tom mučnom

hodu zamišljati budućnost. Tražio je neku novu nadu. Ali misli su se rasplinjavale, ili su se neprestano vraćale onome što je htio odagnati od sebe. Nije se htio prisjećati napornih dana u Santi Rosi, gdje je doseljenicima pribavio prve zajmove, kako bi mogli nešto započeti. U to je vrijeme moljakao novčare U Tucsonu, koji su mu davali sredstva za njegovu malu pre-rijsku banku. Ako bi palo premalo kiše, farmeri su tražili pomoć.

Njegove blagajne znale su se tu i tamo poprilično popuniti. Ponekad je dobio nečiju zemlju na stečaju i dobro je preprodao. No odavno je bilo jasno da se na taj način nikad ne može steći bogatstvo. To nije put do bezbrižnoga života, uživanja bez rada. Zato je htio preskočiti vlastitu sjenu.

Priliku za takav pokušaj pružile su dvogodišnje uštede naseljenika. Ljudi su mu vjerovali. Uvijek je uspijevaio navrijeme nabaviti sjeme. Bio je spretan trgovac. Spretan i poduzetan. Znao je iskoristiti nenadane prilike. Zato su svi smatrali da je razumljivo što uzima novac sa sobom kad je krenuo iz Sante Rose.

Sve je bilo pripremljeno. Sastanak s Antoniom Fragerom uzimao se kao slučajan susret dvojice poslovnih ljudi. Bila je to prilika da se preveže s pograničnim krijumčarima i da sazna nešto o prelasku pustinje.

Conelly je prečesto doživljavao da jednu dobru farmersku godinu poprate dvije loše. Tada se podizao novac i njegove su blagajne ostajale prazne. Bilo je to kao mučno hodanje u krugu, iz kojega je Conelly htio izaći.

Sada se ponovo našao u vražjem kolu, s tom razlikom što se nije radilo samo o imetku, nego o životu i smrti.

Conelly je sanjario o budućnosti u kojoj ga neće zabrinjavati sutrašnjica, o životu bez tegoba.

Meksiko je bio zemlja Conellyevih snova. Tamnocrveno vino, žene, poslušni radnici, sunce, kastanjete i gitare.

Što je ostalo od snova?

Conelly bijaše iscrpljen, očajan, prestrašen. Ali u njemu je još bilo neke jedva opisive snage koja ga je gonila naprijed, iako je tijelo odavno klonulo. Pred Conellyevim očima još je svjetlucala iskra prema kojoj je išao. Htio je preživjeti i dostići taj cilj. Noge su ga nosile prema njemu, korak po korak, korak za korakom.

U desnoj ruci Conelly je još držao pušku. Kundak se vukao po pijesku. Hodao je pognut kao da će svakoga trenutka pasti na lice. Vjetar ga je zasipao pijeskom, ali Connely to više nije osjećao. Oči su bile obrubljene debelom pješčanom korom i jedva su se otvarale.

Mišice udova bile su krute i bolne. No svemu uprkos Conelly se kretao, ne obazirući se na jednoličnost i beskrajnost pusti-

nje koja ga je okruživala. Nije primijetio niti to da se počelo javljati raslinje, ponajprije trnovito a potom su naišli i čuperci travurine, da bi ih zamijenili čitavi otočići.

Neznano kada, Conelly je pao. Dugo je odolijevao žarkom suncu koje ga je nesmiljeno pržilo. Trpio je žeđ kakva bi svakoga izludjela.

Čizme su se davno raspale. Potplati su nestali. Conelly je hodao doslovno po golim kostima. Pluća su bila puna žeravice. No osjećaji i osjeti potpuno su zamrli.

Conellyjevo hodanje bilo je teturanje. Ali teturao je naprijed. Do pada, koji više nije shvaćao. Činilo mu se dapače da je nastupio trenutak blaženog odmora. Zario je prste u vruć pijesak i izgubio je svijest.

* * *

Coogan je našao mjesto borbe, Fleetova ustrijeljenoga konja i šaku čahura. Znao je da Conelly još živi i da jedan od njegovih lovaca nije daleko pred njim. Znao je i to da su drugi lovci također blizu.

U svitanju pojavio se iza dina, na istočnoj strani prašnjav oblak. Bio je daleko, no najavljivao je poveliku skupinu jahača.

Coogan nije dugo spavao. Jahač je. Malo kad je zastajao da predahne. Ali umor nije osjećao. U njemu je još bilo snage. Ako je pred njim bio cilj koji je htio dostići, ako mu je prijetila

opasnost, uvijek bi smogao dovoljno snage. Za iscrpljenost kao da nije znao. Bio je borac budna oka i gipka tijela. Poput kojota.

Kojot bijaše siguran da je pred njim Fleet. Nitko drugi. Jednako je bio siguran da je Fleet odustao od toga da progoni Conellya.

Coogan je pretpostavljao da je Fleet došao do novca. Conelly je uspio izvući živu glavu. Fleet je sada htio naći oružje. Jasnih tragova doduše nije bilo, no krpice u pijesku i komadić kože s pete čizme pokazivali su da je Fleet krenuo prema brdima.

Coogan skrene konja. Jahač je bez žurbe ali i bez zastajanja. No svaki kilometar u pustinji značilo je za životinju više nego li pet kilometara na čvrstom, sjenovitu tlu. Zato je Coogan sjahao. Bio je ionako siguran da će Fleeta uskoro dostići.

Očekivanje ga nije prevarilo.

Što se više približavao Sierru, vjetar je bio sve jači i glasniji, kao da su ga raspirivale stijene i zavojiti klanci.

Nepunih pola sata kasnije, Coogan je ugledao Fleeta. Vidio je čovjeka kako tetura pijeskom. Pogled kroz dalekozor potvrdio je Cooganu da se nije prevario.

Fleet je bio na kraju snaga. Preko ramena još su bile prebačene pune torbe.

Coogan se pitao, zašto se toliko skraćava vlastitom pohlepom. Naprimjer, Fleet. Bio je u

prilici da se dočepa sigurnosti s gomilom dolara. Ali to mu nije bilo dovoljno. Htio je još više.

Coogan se osvrne. Jahači što ih je bio prije otkrio približavali su se tako da su su vidjeli široki meksički šeširi. Najvjerojatnije se radilo o banditima.

Meksikanci su jahali vrlo brzo.

* * *

Fleet se precijenio. Bio je svjestan ludosti što nije odmah krenuo iz pustinje. Neke se pogreške mogu popraviti, neke ne. Fleet više nije mogao natrag. Kad se razdanilo, vidio je kako skupina jahača ide prema Sierri. Slutio je da prate Conellya, ali ako opaze što nosi, bacit će se na njega. Tu nije bilo dvojbe.

U borbi s Cenellyem bila je oštećena Fleetova mješina za vodu, što je prekasno opazio i satima nije imao čime ovlažiti grlo. Osjećao se kao izmikana spužva. Noge su ga boljale jer je pješao u čizmama s visokim petama, napravljenim za jahanje. Usto su bile pretijesne i pretvrde za mek pijesak. Stopala su mu tako nabubrila da su parala kožu. Na svakom koraku žigali su ga bolovi.

Pogled u okolinu razbuđivao je očaj. Tako izgleda pakao. Na istočnom obzorju plamtjelo je sunce poput požara. U ranim satima zrak je već titrao od vreline. Pijesak se užario. Tu itamo rastao je poneki trn. Nad ru-

bom Sierre jedrili su vjesnici smrti. Strvinari.

Mark Fleet je posrtao. Žed ga je izluđivala. Prividjela su mu se velika jezera. Ako dođe do vode, spašen je. Iako je znao da je slika lažna, Fleet je išao prema njoj.

Jahači za leđima nisu bili nestvarni. Već se čuo topot njihovih konja, ako se tako može nazvati zvuk što ga kopita stvaraju u pijesku. Jahači su iznikli iz pustinje i kretali su se prema Sierri. Otkrili su ga. Pješice im nije mogao uteći.

Položaj u kojem se našao nagnao je Fleeta da ponovno jasno misli.

Više nije bilo vremena da se traži valjan zaklon. Zato Fleet pridigne pušku i baci metak u cijev.

Planuo je hitac. Prasak se raspršio. Metak je okrznuo Fleeta po leđima. Bol nije osjećao. Posrnuo je, ali nije shvaćao da je to smrt.

Metak ga je zanio. U tom okretu vidio je kako se sa sjevera približava jahač u crnom. On nije pucao. Nije imao oružje u rukama.

Fleet ga je prepoznao.

Kojote! - vikao je. - Kojote, pratiš me od Teksasa! Ali nećeš me dobiti!

Crni jahač bio je već dovoljno blizu da ga čuje.

- Neću - dovikne Coogan i pojaši u luku, tako da može Fleetu presjeći put. Banditi su ga pretekli. - U pravu si. Vrag te je već šcepao.

Fleet se ljuljao na nogama i buljio je u čovjeka izbrazdana lica. Promatrao je kako klizi s konja i kako korača prema njemu. Podide ga ledena jeza.

Odjednom, kao da mu je netko podbio noge, Fleet je pao u pijesak. Osjećao je još jedino neko boduckanje na leđima, no nije ga mogao objasniti.

Kad mu je Coogan prišao, Fleet se nije micao. Na njegovim leđima stajao je škorpion. Coogan se sagnuo, izvukao je revolver i odgurnuo škorpiona u pijesak. Zatim je uzeo torbe. Fleet je mirovao. Coogan se zagledao u tragove metaka u debelom remenu kojim su torbe bile vezane i zamišljao je, kako ih je Conelly izgubio.

Iza Cooganovih leđa počela je pucnjava. Jahači su napadali.

Coogan klekne pored mrtvog Fleeta i poče pucati. Imao je mirnu ruku i nije rasipao municiju. Jedna mazga pala je u punom trku i njezin je jahač u velikom luku odletio u pijesak. Drugi se jahač počeo naginjati čas na jednu, čas na drugu stranu. Vidjelo se kako se s mukom održava u sedlu.

Coogan je pogodio još jednu mazgu. Životinja je padom uznemirila konja koji je išao pored nje i nastalo je komešanje.

Razbojnici su se raštrkali. Coogan nije čekao da se okupe i srede. Ustao je, pojurio je k svome konju, prebacio je torbe i uzjahao. Krenuo je odmah.

Meksikanci još nisu bili načistu s tim što da rade. Coogan je pojahao prema brdima.

Pet minuta poslije sukoba bio je među obroncima, ali znao je da će predah biti kratak. Morao ga je iskoristiti tako da se dočepa povoljnog položaja. Pretpostavljao je da Meksikanci dobro znaju kakav im je plijen na dohvatu.

O Fleetu Coogan više nije razmišljao. Fleet je izigrao svoje karte. Izgubio je igru.

VII

Pljusak vode pogodio je Barta Conellya posred lica. Koža je bila suncem tako spaljena da ga je to polijevanje boljelo. No prizvalo ga je svijesti.

Okretao je glavu lijevo i desno. Vidio je da ga okružuju ljudi i da ga ispod širokih meksičkih šešira promatraju ispitljivim pogledima.

— Bart Conelly? — pitao je jedan.

Conelly htjede odgovoriti no glasa nije bilo.

Dvojica su ga pridigla. Treći mu je ulio vode u usta i umio ga. To ga je pomalo osvješčivalo. Duh se počeo bistriti.

Jedan uhranjen Meksikanac učini mu se poznatim.

— Ja sam Emilio Lonzo — rekao je taj čovek. — Prepoznajte li me?

— Da — procijedi s mukom Conelly.

Sada je znao da je toga čovjeka sreo u Tucsonu zajedno s Antoniom Fragerom.

– Nismo mislili da ćemo vas naći u tako lošem stanju – govorio je Lonzo. – Poslao nas je gospodin Fragero. Što se dogodilo? gdje je tovar oružja koje je trebalo da dobijemo?

– Kola su sakrivena – sricao je Conelly. – Bio sam progonjen. Pucalo se... Moj konj...

– Gdje su kola sakrivena?

– Na rubu brda.

– Dajte ga k vatri – reče Lonzo.

Lonzo je pošao prema isušenom potočnom koritu. Conelly nije mogao hodati sam, bez potpore. Nejasno je shvaćao da su Meksikanci na tom mjestu morali biti prije negoli su ga vratili u život. Ložili su vatru i kuhali kavu.

– Kod sebe nemate baš ništa – reče Lonzo i doda Conellyu lončić s kavom.

Conelly ga je jedva držao. Da mu jedan jahač nije pridržavao ruku, ne bi mogao piti.

– Tko vas progoni, gospodine? – upita Lonzo.

– Čitav čopor – odgovori Conelly. Farmeri iz Sante Rose unajmili su revolveraša koji bi trebalo da me vrati. Osim toga, trgovac koji mi je prodao oružje htio bi mi oderati kožu.

– Možda su progonitelji već našli oružje – reče Lonzo.

– Nemoguće – zaniječe Conelly. – Išli su za mnom.

– Dogovoreno je da dovezete kola pušaka reče Lonzo i nagne se naprijed. – gazda Fregero

pouzdaovao se u vas – nastavio je oštrim glasom. – Okupio sam ljude koji bi trebalo da se bore za nas. Čeka se samo oružje.

– Puške su tu – reče Conelly. – Tovar, kako je dogovoreno. Da ih nisam sakrio, sigurno bi bile izgubljene. Oteli bi ih progonitelji. Odjahat ćemo do skrovišta i sve će biti u redu. Sada nisam sam.

– Ali niste odviše pouzdani, gospodine – gundao je Lonzo.

– Ah – odmahnuo je Conelly – otkako sam krenuo, lopovi su pokušavali da mi uzmu dolare i da me ubiju.

– Napolju se mora računati s jačim vjetrom, gospodine – dobaci Lonzo. – Imate li snage za pokret?

– Odmah?

– Naša je zadaća da vas zajedno s oružjem dovedemo na hacijendu – reče Lonzo. – Ako ne dobijemo oružje, bit ćemo u još većim neprilikama negoli što jesmo. Nadam se da to shvaćate.

– Da, dovraga, ali izložio sam glavu – gundao je Conelly. – Rekao sam da su puške sakrivene na rubu planine. Bila je to jedina mogućnost da se ne izgubi sve. Znate li, koliko put mi je smrt sjedila za vratom?

– Tko sklapa opasne poslove, mora s tim računati – uzvрати Lonzo mirno. – Na hacijendi čekaju ljudi novo oružje, gospodine. Plaćeni su po danu. Dan bez oružja izgubljen je. I opasan.

— Krenimo — reče Conelly, iako je još bi omamljen.

Conelly je prešutio da ga muče grčevi u želucu, da ga boli svaka koštica, da ga peku tabani. Osjetio je neprijateljsko raspoloženje Lonza i njegovih pratilaca i bojao se da ne izgubi jedino, posljednje pribježište.

Čitavo vrijeme Conelly se čudio što je uopće živ. Najradije bi se zavukao u krevet. Spavao bi danima. Ali to je samo povećavalo da ne ostane bez zaštite. Nju je mogao naći jedino među ljudima iako raspoloženje oko njega nije bilo prijateljsko, premda je poneki pogled budio crva sumnje.

— Polazimo za deset minuta — reče Lonzo. — Nadam se da ćete naći mjesto, gdje ste sakrili oružje, Conally. Vidjet ćemo, je li još tamo.

Kad se uspravio, Conelly osjeti da mu se podiže želudac. Nije mogao hodati ravno. Teturao je. Oči čovjeka koji je išao pored njega govornile su mu da se pribere.

Prije nekoliko sati bio se oprostio od života. Ostao je živ. No sumnjao je da će živjeti ako je netko od njegovih progonitelja našao oružje. Te se bojazni Conelly nije uspijevaao osloboditi. Neprestano se vraćala.

— Možda su progonitelji odlučili da vas prepuste žedi u pustinji — reče odjednom Lonzo.

Time je pročitao Conellyeve misli.

Za vrijeme borbe s Fleetom zamalo je umro od straha. Dru-

gi put osjećao je blizinu kraja kad je satima i satima teturao divljinom, iscrpljujući posljednje snage.

Lonzo ga je vratio u život, ali možda samo zato da ga ubije. Ta treća smrt činila se Conelyu najgorom.

Meksikanci su mu pomogli da uzjaše. Više nije mogao izdržati i povraćao je. Ljudi su ravnodušno promatrali kako se naginje u stranu i kako prazni želudac. U prvi mu je mah laknulo, no poslije nije mogao uspravno sjediti. Hladan znoj izbijao je iz svih pora.

Conelley je mislio da neće uspjeti. Od slabosti je drhturio čitavim tijelom.

Lonzove hladne, bešćutne riječi čuo je kao da dopiru iz daljine.

— Da vas vežemo za sedlo, gospodine Conelly? — pitao je Lonzo.

Conelly je razumio da se Meksikanci neće obazirati ni na što, pa niti na to da je grobaru umakao ispod lopate. Bude li klonuo, ti će ga ljudi odbaciti kao beskorisnu stvar.

— Ne — promrsi Conelly i zaniječe glavom. Jedva je prepoznao svoj glas. — Ići će — do dao je.

Krenuli su.

S Conellyem je u sedlu sjedio strah.

VIII

Kad je začuo kojotsko glasanje, bili su mu za petama. Coogan, je čučao iza kamena. Zov

se javio ponovo. Coogan je pridigao glavu. Ugledao je veliku sjenu. Toro je stigao. Banditi su bili uporni. Pratili su ga u stopu. Sada su se zaustavili na razdaljini puškometa.

Malo kasnije planuli su prvi hici. Jeka je umnažala zvukove koji su se odbijali od ražarenih, raspucanih, golih stijena Sierra. Tucet metaka prošištao je iznad Cooganova zaklona. Neki su pred njim rovali tlo. Odbijena tanad jaukala je naokolo. Tupi udarci metaka o kamen izazivali su žmarce u kičmi.

Meksikanci su ostavili konje i mazge i penjali su se naviše. Bili su raštrkani i pognuti. Coogan nije pucao po njim. Otvorio je kovčeg i izvadio iz njega šarповku. Pažljivo je sastavio oružje i pričvrstio daljinski nišan. Puška je imala samo jedan metak, ali u većini slučajeva taj je bio dovoljan.

Coogan podigne kundak k ramenu. Promatrao je razbojнике i tražio je cilj. Ljudske figure koje je vidio bile su mu tako reći nadohvat ruke.

Cooganov pogled zaustavio se na bradatim, mršavim momcima koji je lamatao rukama i izvikivao zapovijedi. Pokazivao je prema raspuklinama i kamenim nizbrdicama, zatim prema stijenama koje su se nadvijale prema mjestu gdje se nalazio protivnik. Razbojници su napredovali sporo ali bez krzmanja.

Ne trepnuvši okom, Coogan je mirno pritisnuo obarač. Spu-

stio je pušku ne provjeravajući učinak. Bio je potpuno siguran da je Meksikanca pogodio u stegno desne noge i tako ga je izbacio iz borbe.

Tada je Coogan spremio oružje, dohvatio je uzde i sklonio se u sjenu plitke pećine.

Iznad njega praskali su hici u ravnomjernim razmacima. Toro je pokrivao njegovo povlačenje.

Meksikanci su se uspaničili. Coogan je pošao prema obronku obrubljenom krezubim lancem stijena. Do toga je cilja stigao bez teškoća. Kad se uvjerio da po njemu nitko ne puca, popeo se u sedlo i pojačao je uzbrdo, prema zaravni koja se jasno nazirala.

Pucnjava je potpuno utihla. Na prostranoj strmini zakotrljalo se kamenje. Pojavio se Toro.

Gorostasni crnac zabacio je šešir gotovo do vrata. U desnici je držao vinčesterku i smješкао se od uha do uha.

— Tako vas brzo nisam očekivao — rekao je.

Uopće me nisi očekivao reče Coogan.

Pokušaj da se osmehne zamro je na ukočenu licu.

Coogan udari rukom po sedlenim torbama i pokaže oštećen remen.

— Conelly? — upita Toro.
— Jedino vrage zna, gdje je ostao — reče Coogan. — Torbe sam našao kod Fleeta. Mrtav je. Napali su ga banditi. Odnio sam im dolare ispred nosa.

– Našao sam oružje! – reče Toro.

Trenutak je vladao tajac.

Malo kasnije jahali su zajedno. Toro je preuzeo vodstvo. Kretali su se bespućem i konji su išli korakom. Ponegdje su se spuštali. U dolinama ih je dočekivao vruć pustinjski zrak. Vrućina kao da se gomilala među stijenama i u klancima. Ponegdje se teško disalo. Znoj je oblijevao jahače.

Coogan i Toro spuštali su se polako dok nisu stigli do dna klanca, u koji se iz pustinje moglo lako ući.

– Dobro mjesto – reče Coogan. – Conellya nije sreća napustila u Fresnalu, kad je Fleetovim ljudima oteo puške. Ovakvo sklonište našao bi samo čovjek koji dobro zna kraj. Conelly ga je napipao. Sreća ga je počela napuštati tek kad mu se Fleet priljepio za pete.

– Conelly se uistinu uporno probijao u Meksiko – doda Toro. – Zacijelo je vjerovao kako će s novim prijateljima doći po teret, koji ih je ionako zanimao.

Udarci kopita o tlo zvučali su među stijenama šuplje.

Iza oštrog zavoja jahači su ugledali kola. Nedaleko od njih bila su trupla pobijenih mazgi.

Coogan je odmah sjahao i obišao kola. Toro je na jednoj strani podigao platneni pokrov. Jedan je sanduk bio otvoren. U njemu su ležale podmazane puške. Coogan ponovo namjesti polopac i poravna pokrov.

– Kola ne možemo izvući – gundao je Toro iza njega. – Tovarit ćemo sanduke na konje i odnositi jedan po jedan – reče Coogan.

Začuo se topot kopita. Toro potihlo opsuje i reče: – Dovraga, nisu valjda okružili čitavu Sierru!

– Pustinja je velika – reče Coogan. – Male skupine mogu naći više negoli veliki čopor.

Coogan priđe konju i izvuče vinčesterku. Topot bijaše glasniji. Jahači su se približavali u galopu. Coogan je procjenjivao da se radi o četvorici ili petorici.

Toro je povukao svoga konja tako da bude zaklonjen kolima.

Tek sada osjetili su Coogan i Toro kako je nepodnošljiv smrad strvina. Kao da je opasnost razbudila osjetila.

Meksikanci su se pojavili na zavoju, jedan sličan drugomu. Ljudi iz pustinje koji su bili naišli na mrtve Fleetove ljude. Ljudi koji su skončali Fleeta. Strvinari i halapljivci koji su se davno odmetnuli od svega.

Na prvi povik predvodnika jahači su počeli pucati. Klanac je grmio. Municipija se nije štedjela. Barutni dim se zgušnjavao i nadraživao je nozdrve. Konji su uznemireni rzali.

Kojot je pucao s boka. Čvrsto je stegnuo pušku i zadivljujućom brzinom prebacivao je polugu. Iz cijevi je sijevalo kao da je vihor zahvatio žeravicu.

Zaklonjen kolima, Toro je pucao iz dva revolvera.

Dva Meksikanca odmah su pala. Jedan se krajnjim napomom održavao u sedlu. Mazga četvrtoga jahača vrtjela se u krugu. Zatim je jahač zbačen. Ošamućeni čovjek brzo se dobio na noge i počeo se povlačiti natrag. Peti jahač, koji je s urlikom krenuo ravno na Coogana, pogoden je visoko u rame. U posljednjem trenutku uspio je okrenuti mazgu i odjahati.

Za nepunih petnaest sekundi borba je bila svršena. Tri mazge bez jahača tumarale su klanacem. Njihovo je glasanje podsjećalo na kuknjavu.

Topot je utihnut. Na tlu su se zgrčila dva mrtvaca. Ostali su pobjegli.

— Dobili smo vuču — reče Coogan, puneći pušku.

Toro je požurio da uhvati uznemirene mazge.

— Uskoro će ovaj klanac vrvjeti razbojnicima — rekao je.

— Razlog više da požurimo — dobaci Coogan.

Bio je miran, kao da se ništa nije dogodilo.

* * *

Zrak iznad stijena bio je nalik na rasut užaren pepeo. Iznad zaravni i vulkanskih stijena titrala je uzavrela izmaglica. Na mjestu gdje su se miješale zračne struje nastajala je koprena metalne boje, istodobno lijepa i zastrašujuća.

Jahači su skrenuli iz pustinje sjeveroistočno i počeli su ulaziti u klanac.

Bart Conelly jedva je sjedio u sedlu. Osjećao je svaku kost. Omaglica ga je spopadala u sve kraćim razmacima. Naginjao se na sve strane, ali držao se. U trenucima bistrine priželjkivao je da mu netko rashladi glavu mokrim rupcem.

Emilio Lonzo nije dopuštao da se zastaje. Njegovo držanje bijaše hladno i strogo. Conellyev trud da svlada napade slabosti Lonza se nije doimao tako da bi mu priuštio odmor.

Conelly je s mukom okrenuo glavu. Oči su mu bile upaljene i gotovo zatvorene. Grlo ga je peklo.

— Gospodine — rekao je — ne mislite li kako bi vaš gazda Fragero cijenio vašu ljubaznost u ovakvim prilikama? — rekao je Conelly promuklo. — Prijateljski je držanje...

— Gospodine Fragero cijenio bi oružje, kojim bismo se mogli otarasiti razbojnika — reče Lonzo.

— Ja sam njegov ortak — naglašavao je Conelly. — Što ste vi?

— Samo kapetan njegove garde — odgovori Lonzo, oblizne zube i osmijehne se. — Nisam mnogo više od nadničara. Ali vi niste moj gospodar. A ortak gospodina Fragera također još niste.

— Uskoro ću biti.

— Tada ću vam iskazivati dužno poštovanje, gospodine Conelly — reče Lonzo.

Naklon kojim je završio tu re-

čenicu nije bio bez podrugljivosti.

— Kapetane, ovaj mi se klanac ne sviđa — reče jahač iza Lonzovih leđa.

— Tu je sakriveno blago gospodine Conellya — uzvratí Lonzo. — Ako je istina ono što govori, pred nama je oprema za cijelu vojsku.

— Zašto ne bi bila istina? — reče Conelly, pokušavajući da govori odlučnim glasom.

I za to je bio preslab.

Lonzo nije odgovarao na pitanje. Dobacio mu je samo sumnjičav pogled.

Klanac je djelovao kao klopka. Kad je Conelly postao toga svjestan, pribojavao se da će jahači iza njega zatvoriti izlaz. On bi bio divljač koja ne može pobjeći. U jednom trenutku htio je zategnuti uzde, no odmah je od toga odustao.

Jahali su dalje. Conelly bijaše sve nemirniji. Trpio je nesnosne bolove po čitavu tijelu. Do kola nikako da dođu. Conelly je pokušavao da se prisjeti mjesta, gdje ih je ostavio. Kako je duboko ušao u kanjon?

Je li to uopće bio taj klanac?

Sve je u sjećanju bilo izbrisano. Conellyu se činilo kao da se to događalo davno, iako su prošla tek tri dana.

Kad je ugledao oštar zavoj, Conelly se sjetio da je i prvi put mislio kako je tu kraj. Skrovište je moralo biti odmah iza ugla. Na tom mjestu klanac se morao širiti. Tu je našao usjeklinu u koju je skrenuo kola.

— Tamo naprijed — reče Conelly i podigne desnu ruku.

Lonzo je ubrzao konja. Red iza njega malko se poremetio.

Conelly se nije prevario. Iza koljenastoga zavoja klanac se širio. Postrance je bilo mjesta koje mu se onomad činilo pogodnim da skloni kola.

Sve je bilo tu, osim kola.

Conelly je grčevito stiskao uzde. Grlo mu se zgrčilo. Srce je lupalo kao da će iskočiti iz grudi.

Kola su nestala.

Conellya počeo obuzimati očaj. Lonzo ga je probadao pogledima.

— Možda... — zamuckivao je Conelly — možda moramo ići još malo dalje.

— To je bilo ovdje — reče Lonzo i potjera konja prema pećini.

Napravivši nekoliko krugova, Lonzo se vratio. Sijevao je očima. Pesnicom je udario po sedlu i rekao:

— Tamo su tragovi kola. Ali njih nema. Ne vidiš strvine, je li?

Conelly je zamagljenim pogledom promatrao pobijene mazge. Životinjska trupla nisu bila na mjestu, gdje ih je ostavio. Bila su odvučena dublje u špilju. Pored njih ležala su dva leša.

Conelly ništa više nije shvaćao.

— O dvojici mrtvih bandita nisi nam govorio — reče Lonzo.

— Banditi su znali da su kola

ovdje i uzeli su svoj dio. Nije li tako? Možda su još negdje u blizini. Možda smo ujahali u klopku. Nisi li nas ti namamio ovamo? – vikao je razjareni Lonzo.

– Koješta! – branio se Conelly. – Ona dva leša nisu bila ovdje. Nikoga nisam ustrijelio. Ne razumijem...

– Reci, gdje su kola s puškama?

– Ostavio sam ih tamo. Ne razumijem...

– Gospodine Conelly – počeo Lonzo grickajući usnicu – dosad si nam mnogo značio. Sada više ništa.

Conelly je shvatio što je time rečeno. Prikupio je sve snage, bacio se konju na vrat i udario ga što je jače mogao. Životinja je jurnula kao da je odapeta s luka.

Lonzo je trgnuo revolver i zapucao je. Kolt je zagrmio triput. Dva su metka pogodila Conellya u leđa. Jedan se zario nepun pedalj niže od ključne kosti. Tada se Conelly uspravio. Drugi je metak prošao između rebara. Treći je hitac promašio. Conelly je već padao iz sedla.

Pao je na lice i ostao je nepomično ležati na vrućem kamenu. Tamna mrlja na leđima postajala je sve veća.

Nastala je tišina. Lonzo je pogledom pretraživao rubove klanca.

– Kola su odvučena dublje

– govorio je jedan od jahača.

– Vraćamo se? – pitao je drugi.

– Sad smo ovdje – reče Lonzo – i tu ćemo ostati. Moramo saznati, što se dogodilo s puškama.

Lonzo projaše pored Conellya ne pogledavši ga. Jahači su pošli za njim. Prodirali su dublje u klanac.

IX

Conelly nije osjećao bol. Sve je utihnulo. Pred očima su se nizale šarene, prekrasne slike. Nikako se nije mogao sjetiti, kad se osjećao tako dobro. Kad mu je bilo tako ugodno toplo. No s osjećajima javila se tjeskoba. Nije li to ipak utjeha za nena-doknativ gubitak, gubitak života? Ne dolazi li smrt baš tako?

Conelly se pokušao poduprijeti rukama. Nije uspio. Tijelo bijaše mlohavo. Ipak, uspio se okrenuti na bok. Kad je okrenuo glavu, ugledao je pred sobom ljudsku spodobu.

Čovjek je čučao na kamenu. Nizak šešir odgurnuo je natrag. Preko koljena ležala je vinčesterka.

Lice toga čovjeka bila je ukočena, ožiljcima zategnuta, naoko beživotna maska. Ali oči su u njoj živjele. U njima je Conelly vidio neku toplinu. Nije to bila sućut, suosjećanje ili sažaljevanje. Te oči jednostavno nisu bile ravnodušne.

Bile su to oči čovjeka koji je promatrao kako bezopasan stvor pred njim odlazi na put bez svega što je prije imao, i bez pohlepe.

— Jesi li pri svijesti, Conelly?
— reče Coogan.

Conelly je zažmirio.

Coogan uze drveni žig, donekle nalik na onaj kojim se obilježavaju goveda, i pritisne ga pokraj Conellya u siv pijesak. Conelly podigne očne kapke. U pijesku je ostao otisak životinjske šape.

Stranac je taj znak ostavio na nekoliko mjesta.

Conelly prikupi malko sline, ovlaži jezik i šapne:

— Tko si ti?

— Kojot — reče Coogan. — Dugo sam te gonio, Conelly. Umakao si mi. Svima si pobjegao. U smrt.

— Htio sam samo... samo bolje živjeti... — sricao je ranjenik.

— Odabrao si loš put u bolji život, Conelly — reče Coogan.

— Preračunao si se, makar si bankar. Neke su stvari preskupe i ne kupuju se. Neke nemaju cijenu. Neke se greške nikad ne mogu popraviti.

Coogan udari dlanom po torbi što mu je visjela o ramenu i reče:

— Sreća je što se makar nešto može ispraviti. Kod mene je novac, Conelly, koji pripada farmerima iz Sante Rose. Vratit ću im ga.

— Fleet... — zausti Conelly.

— On te već čeka — reče Coogan. — I on je htio zagrabiti prevelik zalogaj. I on je htio oteći novac i nestati. Čak mu se pružila prilika da izvuče živu glavu. Ali on je htio i dolare i puške. Sada nema ništa.

— Možda... — javio se ponovo Conelly — možda je... dobro tako...

— Svaki od nas dobije na početku igre po nekoliko karata — reče Coogan. — Svatko ulaže. Mijenja karte. Zavarava protivnika ili se uzda u sreću. Ali tko izvlači karte iz rukava i otima ono što mu ne pripada, koraknuo je preko ruba ponora.

Conelly je buljio u torbe. Usnice su se micale, ali glas se nije čuo.

Kad su oči ugasle, ostao je ležati otvorenih usta.

Coogan se sagnuo i zaklopio mu je oči. Kad se uspravio, uzeo je drveni žig i utisnuo još jedan trag kojotske šape. Htio je da svakako bude nađen.

Negdje u Sierrri praskali su pucnjevi.

* * *

— Ljudi koji su jahali s Conellyem naletjeli su na skupinu bandita — reče Toro. — Sukobili su se.

— To su revolveraši s Fragerove hacijende — reče Coogan.

— Banditi su njihovi smrtni neprijatelji.

Coogan i Toro pješaćili su prema zaravni na kojoj su bili ostavili konje. Odatle su jahali do mjesta gdje su se mogli spustiti u klanac, ne silazeći sa sedla.

Tu i tamo kola su ostavila jasan trag. Toro ih je odvukao prilično daleko od mjesta gdje su bila sklonjena.

– Tamo sam našao zaklon nalik na velik kotao – govorio je Toro. – Naokolo su stijene. Na drugoj je strani izlaz koji se može prijeći samo pješice.

Coogan je neko vrijeme šutio. Prekinuvši šutnju, rekao je:

– Sierra je puna grabežljivaca.

U planini se još pucalo. Zatim se čuo samo vjetar.

– Kojot je dobar lovac – reče Toro – ali kakav je, kad ga gone?

– Kojot nastoji da ne bude gonjen – reče Coogan.

– Hm – zagunda Toro – Sierra vrvi lovcima.

– Grabežljivcima – doda Coogan. – Upravo se međusobno tamane.

– Izaći možemo jedino klancom – reče Toro. – Naravno, ako ne pođemo pješice.

– Tko bi nas spriječio da jašemo klancom? – upita Coogan.

– Hm – počeska se Toro iza uha – razbojnici, oni koje sam vidio kako dolaze iz pustinje. Razbojnici iz Sierre de Cabate nastojat će se spojiti.

Jesi li sve pripremio? – upita Coogan.

– Jeste li se ikad morali požaliti?

Dok su se spuštali u klanac, pred njima su udarale potkove o tvrdo tlo. Iz dubine klanca izniklo je šest jahača. Na čelu je jahao Emilio Lonzo. Izgubio je petoricu svojih ljudi. Dvojica su krvarila u sedlima.

Kad je ugledao čovjeka u ogrtaču i gorostasnoga crnca, Lonzo naglo zaustavi konja.

– Znam te! – viknuo je prebijenim glasom. I njemu je krvarilo čelo. – Ti si onaj što ga zovu Kojot!

Coogan je šutio i čekao. Lonzo ispruži ruku i nastavi:

– Ti! Ti si ukrao puške a ne banditi. Ti si nas pustio u stupicu!

– Krao je Conelly – reče Coogan. – Mi ne krademo. Zavas se to ne bi moglo reći.

– Gdje su puške? – urlao je Lonzo. – Govori! To je oružje naše! Naručili smo ga kod Conellya.

– Jest, on vam ga je obećao – reče Coogan. – Ali i vi ste njemu nešto obećali, zar ne? A dobio je dva metka u leđa.

– Štakor! Htio nas je prevariti!

– Conelly nije bio kriv što puške nisu ostale na mjestu gdje ih je ostavio – reče Coogan.

Lonzo je šutio.

– Uskoro će se pojaviti drugi razbojnici – nastavio je Coogan. – Možda će biti spremni da s vama podijele oružje.

– Gdje je tovar? – derao se Lonzo. – Nama su puške potrebne. Ako se pojavi Sebastiano sa svojim banditima, izgubljeni smo. Zamalo nećemo imati municije.

– Od mene je nećete dobiti – reče Coogan. – Gubite se! Razbojnici!

Lonzo je pucao s boka. Pro-
mašio je. Coogan ga je istoga
trenutka pogodio u slabine.
Lonzo se povio. Revolver mu je
ispao iz ruke. Polegnut po ko-
nju projahao je pored Coogana,
nesposoban da išta poduzme.

Ostali se nisu dali smesti i za-
pucali su. Toro je odmah odgo-
vorio brzom paljbom. Coogan je
potjerao konja ravno prema
Lonzovoj skupini.

Životinje su se usplahirile i
raštrkale se. Jahači su ih još ja-
če uznemirili pucnjavom. Na-
stalo je komešanje. Toro je po-
godio jednoga revolveraša u ra-
me. Cooganov zadnji metak za-
rio se drugome u lijevo bedro.

Lonzovi ljudi odjurili su za-
tim za svojim kapetanom.

— Sad su u klopci! — reče
Coogan.

— Mi također — doda Toro.

— Možda — reče Coogan,
skoči sa sedla i dobaci Toru uz-
de.

— Hm — reče Toro — sada
kao da osvećujemo Conellya!

— I on ima pravo na pravdu
— promrmlja Coogan.

— Katkad vas ne razumijem
— reče Toro.

— Mogli bismo pobjeći — re-
če Coogan. — Ali volim da su
mi leđa sigurna. Prilijepit će se
za nas kao što su se prilijepili
za Conellya. I Fragerovi revol-
veraši i banditi iz Sierre. Conel-
ly je bio lopov, ali nije zaslužio
onako gadnu smrt. Sad smo mi
na njegovu putu. Pa što bude!

X

Jahači u kanjonu kad da su
izašli iz pakla. Bili su opaljeni
suncem i odrpani. Okruženi
smradom baruta. Na čelu čopo-
ra jašio je Sebastiano.

Kad je otkrio čovjeka u cr-
nom, Sebastiano nije pokazivao
iznenađenje. Samo su munje u
njegovim očima postale žarče.

Coogan je sjedio na kamenoj
gromadi ljudske visine što se
uzdigla pored blage strmine
koja je vodila prema visoravni.

U skupini je bilo deset jahača.
Neki su imali krvave krpene
povoje, ali iz njihovih je lica
zračila odlučnost.

Coogan je mirnoćom svoga
izbrazdanoga lica promatrao
bandite i čekao. Pokraj sebe dr-
žao je cjevast instrument iz svo-
ga kovčega.

Jahač s tankom šiljatom bra-
dom prišao je polako bliže. Kad
je zaustavio konja, podigao je
sombbrero.

— Tamo u klancu leži mrtvac
— rekao je Meksikanac. — Po-
kraj njega našli smo trag — na-
stavio je govornik pokazujući
prema Cooganovim čizmama.
— Kojot nosi čizme! To nisam
znao. Ili onaj trag nije tvoje,
stranče? Onaj znak.

— Imaš oštar vid — reče Coo-
gan. — Mene zovu Kojot. A te-
be?

— Ja sam Sebastiano — reče
bandit. — Meni pripada Sierra.
— Sebastiano se nasmije, ot-
krivši manjkavo zubalo. — Us-
koro će mi pripadati još više.

Gospodin Fragero izgubio je danas kapetana Lonza. Uskoro će vjerojatno izgubiti i hacijendu.

— Imaš velike planove — reče Coogan.

— Čovjek mora znati kako će živjeti — smijao se i nadalje Sebastiano. — Ali, stranče, kako bi bilo da se o nečemu dogovorimo? Ja ću biti gospodar na granici. Kad bismo bili prijatelji, bilo bi to korisno za obojicu.

— Stvarno dobar prijedlog — reče Coogan.

— Nekoliko puta bio si brži od nas — reče Sebastiano, nakrenuvši glavu. — Poznato nam je da je jedan stranac nosio sa sobom gomilu dolara, ali nismo ih našli. Nije ih imao onaj gad Fleet, niti su bili kod Lonza i njegovih revolveraša. Znaš li što o tome?

— Možda su negdje skriveni, kao i puške — odgovori Coogan.

Sebastiano počeo hihotati kao da je čuo slasnu šalu.

— Kojoti su mudri — rekao je.

— Znam, znam. Indijanci tvrde da su kojoti najpametnije životinje. Možda si ti zaista takav. Ali ako jesi, mora ti biti jasno da čovjek ne može zadržati sve sam za sebe. Prevelik zalogaj može ugušiti. Ti imaš dolare i puške. Razmisli o onome što sam ti rekao. Mi tražimo puške.

— A što dobivam ja?

— Prijateljstvo — reče Sebastiano, razvukavaši osmijeh od uha do uha. — To može biti unosno. Ako sklopimo ugovor,

ti i tvoj pratilac možete otići u miru. Ne smije vam pasti niti vlas s glave. Nije li moja ponuda dobra?

— I to je sve?

— Oh, oh, Kojote — otegnuo je Sebastiano — razumljivo je da ćeš nam prepustiti dolare. Život vrijedi više, zar ne?

— Rekao si da se svatko može udaviti prevelikim zalogajem — reče Coogan.

Razbojnik se zamalo ugušio smijehom. Kad se smirio, rekao je:

— Oh, vidjet ćeš da Sebastiano nije makar tko. Da je velikodušan. A velikodušan je jer je mudar. Dat ćeš nam polovicu dolara. Misli na to da razgovaraš sa čovjekom koji će biti najmoćniji na granici.

— Nema ništa od dolara — reče Coogan i pogleda Sebastiana u oči.

Sebastiano se prestao smijati.

— Nema dolara? — rekao je nagnuvši glavu na drugu stranu. — Oh, dobro, stranče. Vidio si da sam široke ruke. Nas je deset. U Sierrri ima i više ljudi koji slušaju moje zapovijedi. Ti imaš jednoga jedincatoga čovjeka. No, hajde, neka bude ovako: ja ću uzeti puške, ti dolare. Reci nam, gdje je oružje?

Coogan pokaže šutke prema visoravni. Zatim je stavio cigaretu u usta i zapalio je šibicu.

Sebastiano uzvikne zapovijed i njegovi su ljudi požurili uzbrdo. I on je krenuo za njima.

Okrenuvši se u sedlu, doviknuo je Cooganu:

— Kojote, ipak si glup! Indijanci nisu imali pravo!

Coogan dohvati cjevastu spravu. Umjesto da pripali cigaretu, prinio je šibicu kratkom stijenu na prednjem otvoru cijevi. Zatim je pritisnuo okidač.

Stijenj je zapalio petrolej i cijev je počela rigati vatru. Prema Sebastianu poletjela je plamena kugla.

Sebastianovo lice se zgrči. Vatra ga je zahvatila. Konj se propeo u divlji skok i zbacio ga je sa sedla. Sebastiano je urlao. Gorjela mu je brada. Gorjela je kosa. Zapalio se šešir. Odišlo su lizali plameni jezici.

Razbojnik se očajnički valjao po tlu, pokušavajući ugasiti vatru. Lice mu je već bilo potpuno crno.

Trojica, četvorica razbojnika okrenula su konje. Kojot je stajao na svom mjestu i ispalio je još jednu plamenu loptu.

Konji razbojnika prestrašeno su se otimali jahačima. Dvojicu je dohvatio plamen. Odišla su se odmah zapalila. Ostali su glavačke napuštali sedla ili su ponovo potjerali konje uzbrdo. Odozgo su počeli pucati.

Coogan ispali zadnju vatrenu kuglu. Cijev nije imala više sabijenog zraka. Kad je natraške skočio s kamena, plamen je zahvatio hrpicu baruta u podnožju brijega. Uz šištanje počeo je između kamenja puzati plavkasti jezik.

Plamičak se penjao poput zmije, da bi nestao među stijenama, u raspuklini.

Kamena tuča padala je i po mjestu gdje je maločas bio Coogan, no on se navrijeme sklonio. Dok je pognut trčao, slušao je Sebastianovo urlanje i isprekidanu pucnjavu.

Iznad Cooganove glave sada je također grmio Torov revolver. Toro ga je pokrivao u povlačenju.

Coogan se stisnuo u pećinskoj udubini. Toro je prestao pucati. Trenutak kasnije začulo se udaranje kopita. Toro je vodio oba konja. Coogan je iskočio iz zaklona i bacio se u sedlo.

Obojica su u galopu odjurila niz klanac. Iza njihovih leđa tutnjalo je kao da je počela propast svijeta. Grmljavina bijaše jaka kao da se otvorio pakao. Sierra je podrhtavala. Pritisak zraka sunuo je klancem. Konji su se usplahirili, a jahači samo što nisu pometeni s njihovih leđa.

Kad je val prošao, Coogan se okrenuo u sedlu. Iznad mjesta gdje su stijene stvarale kotač uzdizao se gljivast oblak, iz kojega je padalo kamenje. Komadi željeza i drveta.

— Na kolima je bilo mnogo municije — reče Toro.

— Sebastiano je imao pravo — primijeti Coogan. — Mnogi se zaista dave zalogajem. Connelly, Fleet, on sam...

S vremena na vrijeme prasnula bi nova eksplozija.

Kad se sve stišalo, klanac se doimao prolaznika kao grob izdubljen u divljoj Sierru.

Činilo se da je zašutio čak i vječno budan vjetar.

– Nekolicina je sigurno preživjela – reče Toro. – Znat će se da je na djelu bio Kojot.

Coogan podigne glavu. Kao mnogo puta prije, Toro bi dao sve na svijetu da sazna, što se zbiva iza toga nepomičnoga, preoranoga lica.

– Lov je svršen – reče Coogan.

Dalje su jahali šutke.

* * *

Santa Rosa bijaše mala. Bijedno gnijezdo među obroncima istoimene planine istoga imena. Grad je imao samo jednu ulicu, koja nije bila ništa drugo nego produžetak ceste koja se, siva i prašnjava, provlačila sušnim krajem u kojemu je šaka farmera godinama pokušavala održati život.

Ponegdje su se uzdizale vjetrenjače, kojima se crpla voda iz dubokih bunara, kako bi se škrte njive makar ovlažile.

Kuće i kolibe bile su građene od drveta i sušene cigle.

Conellyeva banka bila je zatvorena. Vrata i prozori zakucani daskama.

Gradić je imao jedan salun. Nalazio se nedaleko od crkve. Za sušnih godina crkva je uvijek bila puna, salun prazan. Farmeri nisu imali novaca za viski. Preostajala im je samo molitva.

Toga poslijepodneva salun bijaše pun.

Toro je ušao na stražnja vra-

ta. Nitko ga nije opazio. Gorostas se odjednom našao među farmerima kod bara. Jednomu od njih položio je tešku desnicu na rame.

Svi su se okrenuli prema crncu. Nastala je tišina.

– Gospodine Hulle – rekao je Toro – vi me znate?

– Jednom sam vas vidio – odgovorio je nizak, plećat farmer izbočenih jagodica. – Dobili smo obavijest – nastavio je – da se u određeno vrijeme nađemo u salunu. Ali – oklijevajuće će farmer – očekivali smo nekoga drugoga.

– Čovjeka o kojemu ste čuli jedino nekoliko priča zamolili ste za uslugu – rekao je Toro.

– Nikad ga prije niste vidjeli, niti ćete ga ikada vidjeti.

– Čuli smo da pomaže ljudima u nevolji – reče farmer zbunjena lica. – Uistinu smo o njemu čuli samo priče. Ništa nam nije riječju obećao, ali mi smo se nadali...

– Uzmite ovo – reče Toro i stavi na šank torbe. – Još ima vremena da se sjeme kupi i posije.

Farmer je otvorio torbe. Iz njih su pokuljale dolarske novčanice i kovanice.

– Ovo je... – zausti farmer.

– To je vaš novac, gospodine Hull – prekinuo ga je Toro. – Novac koji su farmeri držali u Conellyevoj banci.

Toro se okrenuo.

U salunu se podigla zaglušujuća galama. Farmeri su ustajali i gurali se prema šanku. Na-

stao je metež. Farmer Hull podigao je torbe. Tada je na jednoj opazio otisak kojotove šape.

— Gdje je crnac? — vikao je netko. — Dovraga, ljudi, gdje je čovjek koji nam je donio oteti novac?

Toro je otišao, neopazice kako je i došao, kroz stražnja vrata.

Kad je Toro izašao iz Sante Rose, za njim je zvonilo zvono.

Coogan ga je čekao u šumariku uz rub ceste.

Toro nije sjahao. Rekao je:

— Sve je obavljeno.

— Njive će biti zasijane — reče Coogan.

— To sam im spomenuo — doda Toro.

— Vjerujem da neće zaboraviti tvoje riječi — reče Coogan i pojaše između drveća.

Sjene su se izdužile. U tornju crkvice u Santi Rosi zvonila su oba zvona. Vjetar je zvonjavu nosio za jahačima.

— Trebalo je da im sami odnesete novac — reče Toro.

— Zašto?

— Ako postoji vrijeme za borbu, postoji trenutak kad valja zahvaliti dobročinitelju.

— Toro!

— Hm, dobro, a što sada?

— Pred nama je dalek put, Toro — odgovori Coogan.

— Mogli smo zastati u Santa Rosi. Bili bismo carski počašćeni.

— Kojoti se najbolje osjećaju u preriji — reče Coogan.

Kad se zagledao u daljinu, u njegovim se očima naziralo nešto nalik na sreću.

Tiho se spuštalo veče.

Kraj

AKO NISTE ZNALI

DRVO KOJE ŽIVI ČETIRI TISUĆLJEĆA

Kad bi smo napisali ime najstarijeg drva na svijetu, sekvoja (sequoia), velikim početnim slovom, tada bi to značilo nešto drugo. Moramo znati da je Sekvoja bio veliki i slavni poglavica Indijanaca Čeroka, o čemu smo već pisali. Nije njegova slava bila u tome što je bio poglavica, već što je sastavio indijansko - pismo. On je ne samo riječju već i svojim djelima dokazivao da Indijanac mora biti mudar i izobražen, jer samo tako će se oduprijeti najezi bijelaca.

Taj je indijanski učitelj i filozof bio toliko znamenit da su najstarije i najviše drvo po njemu nazvali sekvojom. Bilo je to 1847. godine. Da ne bude zabune, moramo spomenuti da je riječ o dva prilično različita drva, ali slična po svojoj starosti i visini. Od tog vremena jedno se (starije) naziva naučno Sequoia gigantea, a drugo Sequoia sempervirens. Kako su razlike između ta dva drveta prilično velike, u posljednje vrijeme pravi mamutovac ima drugo ime = Sequoiadendron giganteum.

Sekvoja (kod nas poznata pod imenom mamutovac) rod je porodice čempresa (Cupressaceae). Nekad

je u vrijeme tercijara bilo rasprostranjeno po Evropi, a danas ga nalazimo ponegdje u parkovima, ali je prenijeto iz Sjeverne Amerike

Divovsku sekvoju u Americi jednostavno nazivaju giant sequoia, što je kod nas mamutovac. Njen je rođak redwood, ali za njega nemamo našeg naziva jer je kod nas nepoznat. Mogli bismo ga nazvati crvenim drvom prema američkom imenu, jer mu je kora crvenkastosiva ili smeđa.

Divovska sekvoja ili mamutovac raste samo na zapadnim obroncima Sierra Nevade. Tu je Sequoia National Park u kojemu raste nešto preko tri stotine sekvoja, koje su brižno čuvane. Mnoge su starije od 4000 godina. Sve one imaju vrlo veliko deblo i krošnju pravilna piramidna oblika. Visina im nikada ne doseže stotinu metara, ali je zato deblo pri dnu vrlo debelo, može imati promjer čak deset metara, što je jedinstveno na svijetu. Kora je crvenkastosmeđa iznutra, a izvana siva. Debela je oko pola metra. Listići nisu iglice već ljuskice koje prekrivaju jedna drugu. Iako je sekvoja divovsko stablo, češeri su joj male-

Danas

1000 naše ere

Početak naše ere

2000 prije naše ere

**Sekvoja
»General
Sherman«**

ni, jajolika oblika, a nisu dulji od pet do sedam centimetara.

Najpoznatija sekvoja nosi ime »General Sherman«. Tu sekvoju i još druge dvije (President i Grizzly Giant) smatraju najstarijim stablima na Zemlji. »General Sherman« ima pri dnu debla promjer od dvanaest metara, a visok je 90 metara.

Redwood je obično viši i doseže visinu čak do 120 metara. Rekorder je »Founders Tree« (u Humboldtovom parku) koji je visok čak 122 metara. Redwood može biti visok 100 metara, a promjer mu je oko sedam

metara, a tada znamo da je i star oko 2000 godina. Znači, »mladi« je od prave sekvoje.

Redwood je zanimljiv i po tome što iz njegovog panja izbijaju mladice i zato se brzo razmnožava. Ima još nešto što ga štiti od odumiranja. U njegovu je drvu mnogo tanina, koji ga štiti od insekata.

Redwood je izvanredno drvo za gradnju, pa ga sijeku, ali samo kada nije deblji od tri metara, jer je tada još »mlad« - nema mu više od 800 godina.

Sakupio i preveo
Marcel Čukli

U PRIPREMI:

Glebe Morgan

PRUGA NASILJA

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 37.440 d, a za šest mjeseci 18.720 d. U cijenu je uračunat i pretplatnički popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa: NIŠPRO »Vjesnik«, Interna banka, Zagreb, broj 30101-833-2052 (00027 – LASO).

Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 33,00, ASCH 234,00. SFR 27,00, HFL 37,00, SKR 116,00, FF 109,00, US\$ 17,00 (avionom US\$ 20,20), C\$ 24,00 (avionom C\$ 28,30), Australia £ 12,00, (avionom £ 15,00).

Uplata na devizni račun 30101-620-16-25731-3252051 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačka banka, Zagreb (za »Laso«, izdanje OOUR-a IRI).

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, trg bratstva i jedinstva 6.

Zadnja kolor stranica 75.000 d, c/b stranica 50.000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

Rukopisi se ne vraćaju.

Ne propustite roman
pun napetosti,
sladostrašća
i ljudske grubosti

SPECIJALNO IZDANJE

LASO

cijena
1000 d

VA

ljet
'88

križaljka

razni prilozi

priča

Gene Curry **KARAVANA
VATRENIH ŽENA**